

DIALOGAS

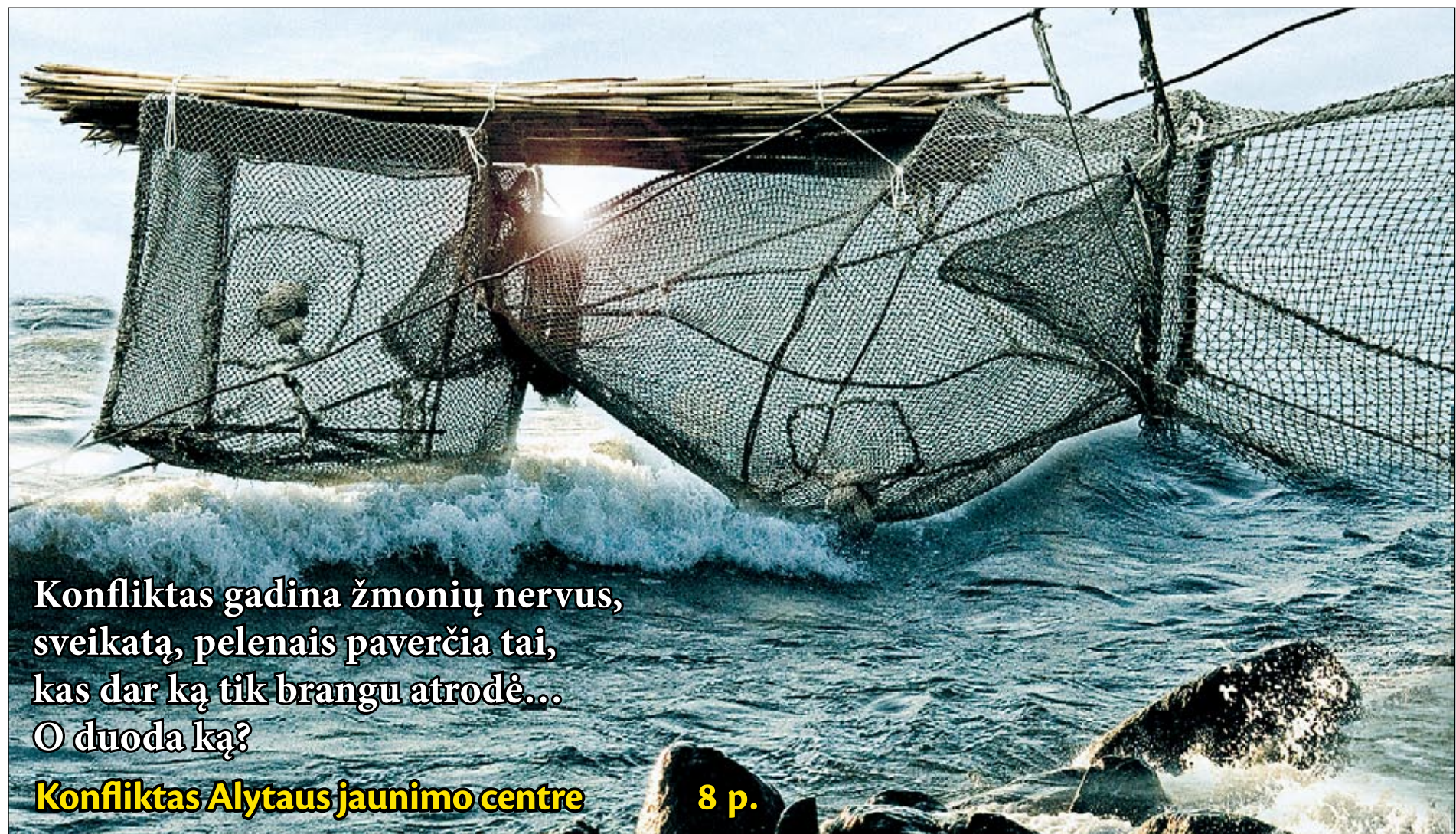
2013 m. vasario 21 d.

ISSN 1392-1916

Nr. 8 (1027). Kaina 3,70 Lt

NEPRIKLAUSOMAS SAVAITRAŠTIS

Dvidešimt antrieji leidybos metai

Elenos Tervidytės nuotr.

Konfliktas gadina žmonių nervus, sveikatą, pelenais paverčia tai, kas dar ką tik brangu atrodė... O duoda ką?

Konfliktas Alytaus jaunimo centre

8 p.

Profesinės sąjungos delegavo atstovus į darbo grupes ŠMM

NAUJIENOS

2 p.

Uždaromos mokyklos direktorė: nebus švietimo – nereikės nieko

Kas įvyko? Nebuvo nei karo, nei maro, nei kokios nors revoliucijos. Mažytė Lietuvos valstybė pajėgia išlaikyti lenkų mokyklas Lietuvoje, o lenkai nepajėgia išlaikyti nė vienos...

AKTUALU

3 p.

A.Šliogeris: „Mano elementorius buvo Homeras“

5 p.

J.Baranova: „Ištinkantis gyvenimas mus gali nustebinti“

„DIALOGAS“ KLAUSIA

5 p.

Septynis vienu mostu

„Ponai, dovanokit, bet taip negalima. Ne tik todėl, kad nesitarus ir ne laiku. Bet ir todėl, kad sprendimas absurdiškas, nedirbtu sakyti, paprasčiausiai kvailas...“

Savo nuomone apie lietuvių kalbos ir literatūros brandos egzaminą „palengviniimą“ (ir ne tik) dalijasi mokytoja metodinė Dina Šilkaitienė.

POŽIŪRIS

7 p.

Kodėl mokytojai nemoka streikuoti?

Toks klausimas gali pasirodyti nekorektiškas žinant, jog absoliuti dauguma streikų per pastaruosius 12 metų Lietuvoje vyko švietimo įstaigose. Tačiau žinome ir tai, jog dar nė vieno mokytojų streiko teismas nepripažino atitinkančiu įstatymus, o penkiose Zarasų

mokyklose rudenį vykusius streikus paskelbė neteisėtais.

Taigi kodėl mokytojai nemoka streikuoti?

Pernai – 193 streikai

Statistikos departamentas tvirtina, jog nuo 2000 metų švietimo įstaigose vyko 98,7 proc. visų Lietuvos streikų, o pedagogai bei kitas

švietimo įstaigų personalas sudarė 95 proc. per pastaruosius 12 metų streikavusių darbuotojų. Vien praėjusiais metais švietimo įstaigų darbuotojai surengė 193 streikus, kuriuose dalyvavo 5558 darbuotojai. Nors pernai streikuota neilgai (vidutinė streiko trukmė – 0,55 darbo dienos), švietimo įstaigose nedirbtas darbo laikas – 3080 darbo dienų.

Nukelta į 4 p. ▶

Nenormalūs reikalavimai ir apgailėtinos sąlygos

Prof. habil. dr. G.Merkys „XXI amžiaus Lietuva: aksominis vaikystės genocidas“, „Dialogas“, 2013, Nr. 5–7

Irma KUOJENĖ,

Palangos lopšelio-darželio „Pasaka“ direktoriaus pavaduotoja ugdymui

Netveriu džiaugsmu, kad pagaliau kažkas prabilo apie mažų vaikų ugdymą, kad pagaliau bandoma atkreipti visuomenės dėmesį į tai, koks svarbus yra šis vaikystės periodas ir į kokią kampą yra nugrūsta ši sritis Lietuvoje.

Įkvėpta prof. G.Merkio straipsnio, noriu atkreipti žmonių dėmesį į pedagogus, kurie dirba su mūsų mažiausiais. Į tai, kad šiems pedagogams keliama „nenormalūs“ reikalavimai, nesudarant sąlygų juos įgyvendinti.

Sistema primena vergovės ir lažo laikus

Nesuvokiama, kaip šalies vadovai nesupranta, jog ikimokyklinėje pakopoje ugdoma šalies ateitis, – kaip vaizdžiai bei kiek ironizuodamas tai nusakė prof. G.Merkys, – „būsimi aktyvūs vartotojai, banko sąskaitų ir draudimo polisų turėtojai, pinigų investuotojai, daug uždirbantys mokesčių mokėtojai“. Akivaizdu: jei paklosime savo mažiausiesiems tvirtus gyvenimo pagrindus, sudarysime puikias sąlygas ir aplinką lavėti, jei juos ugdantys pedagogai bus išsilavinę, motyvuoti ir mylintys (ne

valdiškai prižiūrintys) – tokia jaunoji karta bus deramas ramstis valstybei. O koks valstybės požiūris?

Per 20 su viršum metų, kiek man žinoma, Lietuvoje nepastatytas nė vienas darželis, daugelyje įstaigų vaikai tebemiega sovietinėse lovelėse, kai kur – net ant vadinamųjų „raskladuškių“, vėliau sulankstomų ir sugrūdamų į sienines spintas. O kokios vaikų prausyklos, baldai...

Esame Europos šalis, norime euro. Tačiau tik reikalavimai žmonėms keliama pagal Europos standartus, o visa sistema primena vergovės ir lažo laikus.

Nukelta į 9 p. ▶

Delegavo atstovus į darbo grupes

Pirmadienį (02 18) Lietuvos švietimo darbuotojų profesinė sąjunga (LŠDPS) pranešė, jog iš Švietimo ir mokslo ministerijos (ŠMM) gavo viceministrės G.Krasauskienės pasirašytą raštą, kuriame prašoma deleguoti savo atstovus dalyvauti darbo grupių, kurios bus sudarytos ministro įsakymais, veikloje.

Pasak LŠDPS, darbo grupėje dėl mokinio krepšelio lėšų apskaičiavimo ir paskirstymo metodikos dirbs sąjungos pirmininkas A.Navickas, o darbo grupėje dėl švietimo įstaigų darbuotojų ir kitų įstaigų pedagoginių darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos aprašo tobulinimo – LŠDPS Kaišiadorių rajono švietimo darbuotojų profesinės sąjungos pirmininkas V.Silvanavičius.

Savo atstovus į darbo grupes paskyrė ir Lietuvos švietimo įstaigų profesinė sąjunga (LŠIPS). Ši sąjunga delegavo LŠIPS pirmininką E.Jesiną ir pavaduotoją L.Juknienę.

Lietuvos švietimo profesinė sąjunga (LŠPS) apie savo pasirengimą deleguoti atstovus į ŠMM formuojamas darbo grupes informavo ministrą D.Pavalkį dar vasario pradžioje.

Vandalai išmargino lenkų mokyklos sienas

Po sekmadienio (02 17) nakties ant Vilniaus Joachimo Lelevelio vidurinės mokyklos Antano Vivulskio pagrindinio ugdymo skyriaus sienų atsirado užrašai: „Lenkija – lenkams, Lietuva – lietuviams.“ „Lenkai loxai“, nupiešti Gedimino stulpai, sienos apmėtytos kiaušiniiais.

Pasak mokyklos direktorės pavaduotojos S.Novelskos, incidentas turbūt įvyko naktį iš vasario 16-osios į 17-ąją. „Manome, kad tai nemalonius Lietuvos Nepriklausomybės dienos aidas, galbūt kai kurie taip įsivaizduoja šią šventę“, – sakė S.Novelska.

Ji teigia, kad jokių grasinimų mokykla nebuvo gavusi.

Pirmas ir trečias pastato korpusas priklauso Vilniaus Joachimo Lelevelio lenkų mokyklai, o antrasis atiduotas „Gijos“ jaunimo mokyklai. Ar per atsitiktinumą, ar specialiai, tačiau antrojo korpuso sienos liko nepažeistos.

Pasak Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato viršininko G.Barzduko, mokyklai padaryta nemaža žala – reikės remontuoti jos pastato sieną. Komisariato viršininkas prašo ką nors žinančiuosius apie įvykį pranešti bendruoju pagalbos telefonu 112.

Atliekos virto mokyklos baldais

Susumavus aplinkosaugos projekto „Mes rūšiuojam“ rudens akcijos rezultatus, apdovanojimai skirti dviem mokykloms – Kelmės r. Gailių bei Joniškio r. Kriukų pagrindinėms mokykloms.

Pirmosios švietimo įstaigos moksleiviai surinko 2355 kg elektronikos atliekų bei 5 kg baterijų. Vienam moksleiviui šioje mokykloje tenka daugiau kaip 40 kg elektronikos atliekų. Kelmiškiams projekto rėmėjai dovanoja kokybišką kavos aparatą.

Antrajai mokyklai atiteko kitas prizas – galimybė užsisakyti ir nemokamai gauti norimų baldų už 5000 litų. Šioje mokykloje kiekvienas moksleivis vidutiniškai surinko beveik po 16 kg elektronikos atliekų. Iš viso mokyklos moksleiviai surinko 2196 kg elektronikos ir 10 kg baterijų.

Visos Lietuvos švietimo ir ugdymo įstaigų vaikai per rudeninę „Mes rūšiuojam“ akciją jau užsidirbo galimybę išsirinkti prizų daugiau kaip už 50 tūkst. litų. Per rudens ir žiemos akciją buvo surinkta 138 tonos elektronikos atliekų ir 4,6 tonos panaudotų baterijų.

APKLAUSA

Vyriausybės nutarimas – nenuoseklus ir nelogiškas

Tikriausiai niekas nepuoselėjo iliuzijos, kad į valdančiųjų partijų koaliciją įsijungęs Lietuvos lenkus vienijantis darinys nekels savo reikalavimų. Tačiau gal buvo viltasi, kad kiti koalicijos partneriai (socialdemokratai, „darbiečiai“, tvarkos ir teisingumo lyderiai) nepuls galvotrūkiais Lietuvos lenkų rinkimų akcijos reikalavimų vykdyti. Deja.

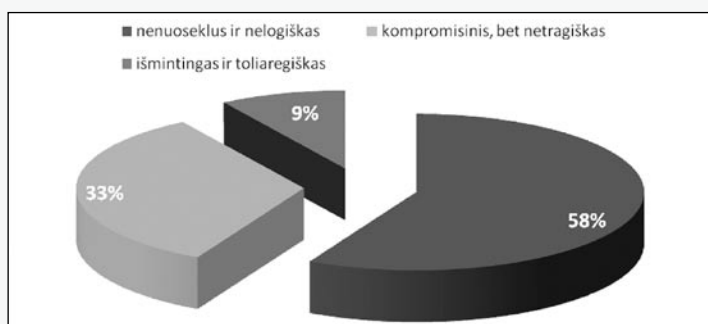
Valdančioji koalicija iš karto, neanalizuodama padėties, priėmė nutarimą dar labiau palengvinti lietuvių kalbos ir literatūros brandos egzaminą tautinių mažumų abiturientams.

Tad praėjusią savaitę „Dialogas“ klausė internautų (www.dialogas.com) nuomonės apie šį nutarimą.

58 proc. respondentų atsakė, kad Vyriausybės priimtas nutarimas nenuoseklus ir nelogiškas;

33 proc. – kad kompromisinis, bet netragiškas;

9 proc. – kad išmintingas ir toliaregiškas.

V.Būdienė: palengvinimai neturėtų būti ilgalaikiai

Komentuodama valdančiosios koalicijos sprendimą nustatyti papildomų palengvinimų tautinių mažumų mokyklų abiturientams per lietuvių kalbos egzaminą, vyriausioji Prezidentės patarėja švietimo, mokslo, kultūros ir nevyriausybinė organizacijų klausimais V.Būdienė pareiškė, kad nauji palengvinimai neturėtų būti ilgalaikiai.

V.Būdienė priminė, kad jau dveji metai, kaip visose Lietuvos mokyklose lietuvių kalbos mokoma pagal tą pačią programą. „Taigi, egzaminas, toks, koks jis sumanytas pagal tą pačią programą, yra nebeatšaukiamas. Juk nepaliksi vaikų antriems ar trečiams metams, kad dar kartą mokytųsi pagal kažkokią kitokią programą. Taigi, vienoda progra-

ma jau yra natūralus dalykas“, – tvirtino patarėja.

Pasak jos, aštuonerių metų pereinamasis laikotarpis pernai buvo nustatytas dėl abiturientų darbų vertinimo. „Tačiau pasikeitus valdančiajai daugumai vėl iškeltas šis klausimas. Labai nesinorėjo, kad vaikai taptų politikos įkaitais“, – kalbėjo V.Būdienė.

Patarėja atkreipė dėmesį, kad pernai moksleiviai laikė bandomąjį lietuvių kalbos ir literatūros egzaminą, kuris parodė, jog nors tam tikrų skirtumų tarp lietuviškų ir nelietuviškų mokyklų moksleivių pasiekimų esama, jie nedideli. „Deja, bandomasis egzaminas parodė, kad ir lietuvių kalba besimokančių mokyklų vaikų raštingumas neblizga. Bendrąjį lietuvių kalbos lygį tu-

rėtume kelti visose mokyklose“, – pažymėjo V.Būdienė.

„Galbūt šią savaitę išgirsim žinių, kokie tie palengvinimai bus, tačiau labai svarbu, kad nauji palengvinimai nebūtų labai ilgalaikiai, kad iš tikrųjų nebūtų diskriminuojami lietuvių mokyklose besimokantys vaikai. Kiek žinau, ministras yra nusprendęs vieniems metams tam tikrus palengvinimus padaryti, o vėliau žiūrėti“, – sakė Prezidentės atstovė.

Po susitikimo su Seimo švietimo, mokslo ir kultūros komiteto nariais švietimo ir mokslo ministras D.Pavalkis pažadėjo trečiadienį (02 20) pasirašyti įsakymą, kuris palengvins lietuvių kalbos ir literatūros brandos egzaminą tautinių mažumų moksleiviams.

Už suklastotą atestatą – bausmė po 20 metų

Visagino teismas pripažino kaltu 38 metų amžiaus Ignalinos gyventoją už tai, kad jis įsigijo suklastotą brandos atestatą ir juo disponavo. Už šį nusikaltimą teismas skyrė 6,5 tūkst. litų baudą.

Teismas nustatė, kad kaltu pripažintas pilietis 1995 m. pateikė suklastotą brandos atestatą Karo akademijai. Suklastotas brandos atestatas liudijo, kad jo pateikėjas prieš porą metų baigė Ignalinos 1-osios vidurinės (dabar – Česlovo Kudabos pagrindinė) mokyklos neakivaizdinį skyrių ir išlaikė brandos egzaminus.

Vėliau tas pats dokumentas buvo pateiktas ir tarnybos vietoje.

Teismo bylos duomenimis, Ignalinos Č.Kudabos pagrindinės mokyklos archyve duomenų apie tai, kad apgavikas prieš 20 m. baigė tuometinę Ignalinos 1-ąją vidurinę mokyklą, nėra ir vidurinio mokslo baigimo atestatas jam neišduotas.

Teismo ekspertizės centro ekspertai nustatė, kad kariūnui išduoto brandos atestato blankas yra tikras. Tačiau nepavyko nustatyti, kas padarė netikrus rankraštinius įrašus ir pasirašė.

Panevėžio apygardos prokuratūros Utenos apylinkės prokuroro G.Jefimovo teigimu, nusikalstama veika kaip yla iš maišo išlindo po ilgų metų ir tai rodo, kad anksčiau ar vėliau už neteisėtai įgytą, pagamintą netikrą ar suklastotą tikrą dokumentą, disponavimą tokiu dokumentu ir jo panaudojimą gali tekti atsakyti baudžiamąja tvarka.

Įstatymas už pagamintą netikrą ar suklastotą tikrą dokumentą ir disponavimą žinomai suklastotu dokumentu bei jo realizavimą numato baudą, areštą arba laisvės atėmimą iki trejų metų.

Išrinktos geriausios interneto svetainės

Geriausios Lietuvos mokyklų interneto svetainės titulą šiemet pelnė Raseinių Prezidento Jono Žemaičio gimnazijos tinklalapis. Šiai mokyklai įteiktas ir „Geros Idėjos 2012“ prizas. Tryliką kartą organizuojamo Lietuvos mokyklų interneto svetainių konkurso komisijos narių simpatijas pelnė moksleiviai ir mokytojai iš Raseinių, pristatę ne tik įprastai naršyklei, bet ir mobiliems įrenginiams pritaikyto tinklalapio versijas.

Antroji vieta konkurse atiteko Klaipėdos licėjui, trečioji – Vilniaus „Ąžuolyno“ progimnazijai. Apdovanotos ir nominacijos

„Tautos svetainė“ bei „Pažangiausia svetainė“ laimėtojos – jomis tapo Kauno „Nemuno“ vidurinė ir Kuršėnų Pavenčių mokyklos.

„Per tryliką metų, kai organizuojamas šis konkursas, jo dalyviai savo sprendimais pralenkė kaimyninių šalių mokyklas. Lietuvos mokyklų tinklalapiuose atsirado ne tik įdomesnio turinio, gražesnio dizaino sprendimų, bet ir technologinių naujovių. Nemokamas svetainės modulis dažnai būna išmaniai patobulinamas, integruojami socialiniai tinklai ir vaizdo turinys. Džiugina tai, kad mokyklų interneto svetainės tampa pritaikytos

ir išmaniesiems įrenginiams“, – pasakojo konkurso organizatorius VŠĮ „Švietimo tinklas“ direktorius A.Gumuliauskas.

Jo teigimu, konkursas ne tik skatina mokyklas siekti technologinės pažangos, bet ir padeda bendruomenės nariams megzti tarpusavio ryšius. „Ypač tai buvo matyti renkant nominacijos „Tautos svetainė“ laimėtoją, kai pačios bendruomenės turėjo galimybę balsuoti už savo mokyklų svetaines ir tuo aktyviai naudotis“, – sakė A.Gumuliauskas.

Šiemet dėl geriausios svetainės vardo varžėsi beveik pusantro šimto mokyklų.

Šeštasis nacionalinis diktantas – šį šeštadienį

Šį šeštadienį (02 23) jau šeštą kartą Lietuvoje ir užsienyje rengiamas didžiulio populiarumo sulaukęs Nacionalinio diktanto konkursas.

Dalyvauti kviečiami visi, norintys patitikrinti lietuvių kalbos žinias.

Pradžia 11 val. Kiekvieno miesto savivaldybė nurodo mokyklą ar savivaldybės salę, kurioje bus rašomas diktantas. Atvykstantieji į konkursą privalo turėti rašiklį, popierių parūpins organizatoriai.

Šiemet diktantą galima bus rašyti ir namie, tačiau šiuo atveju parašytas darbas nebus konkursinis.

Diktanto tekstas 11 val. bus skaitomas per LRT radijo pirmąją programą.

Uždaromos mokyklos direktorė: nebus švietimo – nereikės nieko

Praėjusį trečiadienį (02 13) Punsco valsčiaus (Lenkija) tarybos Švietimo, finansų bei ūkio komisija pritarė, kad būtų uždarytos lietuvių kalba vaikus ugdančios Vidugirių, Pristavonių ir Navinykų pagrindinės mokyklos.

N.Sidarienė: sugriuvus priešpiliams, sugrius ir pilis

Praėjusį ketvirtadienį (02 14) Punsco valsčiaus viršaitis Vytautas Liškauskas susitiko su uždaromų mokyklų bendruomenėmis. Navinykų mokykloje susirinkusiems viršaitis pranešė, kad dėl sunkios finansinės situacijos ketinama uždaryti tris mokyklas. V.Liškauskas patikino, kad ši grėsmė iškilusi jau nuo 1999 m., t. y. nuo švietimo reformos, kai buvo likviduotos aštuonmetės mokyklos, pradžios.

Pasak naujienų portalo www.punskas.pl, viršaičio pareiškimas sukėlė daug aistrų ir nepasitenkinimo. „Lenkijos valstybė nepajėgia išlaikyti nė vienos pagrindinės lietuviškos mokyklos Lenkijoje, – kalbėjo Navinykų mokyklos direktorė Nastutė Sidarienė. – Kas įvyko? Nebuvo nei karo, nei maro, nei kokios nors revoliucijos. Mažytė Lietuvos valstybė pajėgia išlaikyti lenkų mokyklas Lietuvoje, o lenkai nepajėgia išlaikyti nė vienos. Klausiu, kur paritetas, apie kurį ir iš vienos, ir iš kitos šalies politikų girdėjau jau nuo 1999 metų. Šiomet lenkų politikai, išsikovoję viską, ką galima Lietuvoje, pariteto atsisako.“

Pasak Navinykų mokyklos direktorės, visame Punsco valsčiuje švietimo padėtis yra sunki, o sugriuvus priešpiliams (likvidavus Pristavonių, Vidugirių ir Navinykų mokyklas), sugrius ir pilis. „Politikų sumąstyta neblogai, – tvirtino N.Sidarienė, – jie pasakys: „Mes nekalti, jūs patys savo rankomis uždarote lietuviškas mokyklas.“

Navinykų mokyklos direktorės teigimu, uždaromų mokyklų bendruomenės ruošia protesto akciją. Lietuviškų mokyklų uždarymas – tai didžiulė netektis. Lietuvių bendruomenė, netekusi 3 mokyklų, atsidurs ant išnykimo ribos.

„Reikia visiems susivienyti ir stoti ginti mūsų švietimo reikalų, – tvirtino N.Sidarienė. – Jei nebus švietimo – nereikės nieko.“

V.Būdienė: Prezidentė ragina išsaugoti lietuvių mokyklas Lenkijoje

Reaguodama į viešai paskleistą žinią, kad Punsco valsčiuje uždaromos trys lietuviškos mokyklos, Prezidentės Dalios Grybauskaitės vyriausioji patarėja švietimo, mokslo, kultūros ir nevyriausybinių organizacijų klausimais Virginija Būdienė pareiškė, jog Lietuvos Vyriausybė su Punsco bendruomene ir savivalda turėtų padėti išlaikyti nedideles lietuvių mokyklas Lenkijoje. Kalbėdama

„Žinių radijui“ patarėja atkreipė dėmesį, kad Vilniaus ir Šalčininkų rajonuose taip pat yra mažų tautinių mažumų mokyklų, tačiau jos išsaugomos. Be to, Lietuvoje tautinių mažumų mokyklų mokinio krepšelis yra daug didesnis nei Lenkijoje.

„Taigi manytume, kad bendros pastangos tiek Lenkijos, tiek Punsco valsčiaus, tiek ir Lietuvos Vyriausybės galbūt duos kokią nors rezultatą“, – vylėsi Prezidentės atstovė.

Mažų mokyklų nykimą V.Būdienė įvertino kaip demografinę problemą, tačiau teigė, jog „labai norėtusi išlaikyti ir mažąsias mokyklas“.

I.Degutienė: kokių veiksmų ketina imtis Lietuvos Vyriausybė?

Dėl lietuviškų mokyklų Lenkijoje Seimo Pirmininko pavaduotoja Irena Degutienė kreipėsi į premjerą Algirdą Butkevičių: „Gerbiamasis premjere, ar šis klausimas buvo keltas Jūsų ir užsienio reikalų ministro Lino Linkevičiaus susitikimuose su Lenkijos nacionalinės ir vietos valdžios pareigūnais? Kokių veiksmų Lietuvos Respublikos Vyriausybė ketina imtis, siekiant išsaugoti minėtas mokyklas ir užtikrinant lietuvių, gyvenančių Punsco valsčiuje, teises į išsilavinimą gimtąja kalba?“

Seimo vicepirmininkė išreiškė nusistebėjimą, kad toks sprendimas buvo priimtas kitą dieną po A.Butkevičiaus vizito į Lenkiją.

Prieš A.Butkevičiui išvykstant vizito, I.Degutienė atkreipė dėmesį į gana sudėtingą Lenkijoje gyvenančios lietuvių tautinės mažumos padėtį. Vasario 11 d. ji gavo atsakymą, kuriame premjeras patikino, jog visi Lenkijos lietuviams aktualūs klausimai bus iškelti susitikimuose su aukščiausiais Lenkijos vadovais. „Tačiau panašu, kad taip neįvyko“, – teigia Seimo vicepirmininkė.

R.Vaitkus: aiškinsimės, ar yra galimybė išsaugoti mokyklas

Švietimo ir mokslo viceministras Rimantas Vaitkus pranešė, jog ministerija aiškinsis, ar yra galimybių išgelbėti planuojamas uždaryti lietuviškas mokyklas.

„Aiškinsimės padėtį, žiūrėsime, ar įmanoma išgelbėti. Valstybė jau anksčiau buvo skyrusi joms lėšų, 350 tūkst. litų, bet reikia žiūrėti ne tik į šiuos metus, bet ir į perspektyvą – ar ateityje tos mokyklos turi galimybę išlikti, nes, labai gaila, bet vaikų skaičius mažėja“, – pirmadienį (02 18) sakė R.Vaitkus.

Viceministras pažymėjo, jog planuojamose uždaryti mokyklose iš viso mokosi 38 vaikai, tad vieno moksleivio išlaikymas per metus atsieina per 25 tūkst. litų. Jis atkreipė dėmesį ir į tai, jog sprendimą dėl mokyklų uždarymo planuoja priimti lietuvių dominuojama valsčiaus taryba. Joje iš 15 narių 13 yra lietuviai.

■ Vidugirių pagrindinė mokykla (11 mokinių)

■ Pristavonių mokykla (9 vaikai)

■ Navinykų pagrindinė mokykla (26 mokiniai)

„Tikrai šiandien negaliu atsakyti, grįš ministras (D.Pavalkis išvykęs į komandiruotę Briuselyje – *red. pastaba*), žiūrėsime, kiek valstybė galėtų skirti“, – sakė R.Vaitkus. Be kita ko, viceministras pažymėjo, jog Punske dar lieka dvi mokyklos, kuriose mokoma lietuvių kalba.

NAUJIENOS

Reorganizuos dvi Panevėžio pagrindines mokyklas

Panevėžio miesto savivaldybės tarybai siūloma keisti 2012–2015 metų bendrojo ugdymo mokyklų pertvarkos planą – nuo rugsėjo 1-osios reorganizuoti „Verdenės“ ir Mykolo Karkos pagrindines mokyklas. Pirmoji būtų prijungta prie antrosios.

Toks sprendimas siūlomas Švietimo skyriui atlikus 2012–2015 metų bendrojo ugdymo mokyklų pertvarkos plano praėjusių metų stebėseną.

Skyriaus duomenimis, per pastaruosius 10 metų Panevėžyje sumažėjo 9147 mokiniais (40 proc.). Iš jų Klaipėdos mikrorajone – 1700. Dabar Alfonso Lipniūno, „Verdenės“, M.Karkos pagrindinėse mokyklose ir „Saulėtekio“ progimnazijoje mokosi 2033 mokiniai. Taigi esą pakaktų 3 mokyklų.

„Verdenės“ pagrindinę prijungus prie M.Karkos, – teigiama savivaldybės pranešime, – šios moksleiviams ir pedagogams pagerėtų ugdymo sąlygos.

Švietimo skyrius akcentuoja, kad klasių komplektų skaičius mažinamas nebus, kad didės pedagogų atlyginimai, daugės mokinio krepšelio lėšų, atsiras daugiau galimybių mokinių neformaliajam ugdymui bei kitiems ugdymo poreikiams tenkinti.

Skyrius neslepia, kad prijungus „Verdenės“ pagrindinę mokyklą prie M.Karkos iki 25 sumažės aptarnaujančio personalo etatų ir iki 15 pedagogų. Jiems bus išmokamos iš-eitinės kompensacijos.

Būti ar nebūti jūrų kadetu?

Šiandien (02 21) Neringos savivaldybės taryba svarsto Nidos vidurinės ir Juodkrantėje esančios Liudviko Rėzos jūrų kadetų mokyklos sujungimo klausimą. Šiuo metu Juodkrantėje mokosi 40, o Nidoje – 142 moksleiviai.

Juodkrantiškiai baiminasi, kad sujungus švietimo įstaigas Juodkrantėje nebeliks papildomo jūrinio ugdymo. Tokį juodkrantiškių nerimą sukėlė projektas dėl mokyklų sujungimo, kuriame reorganizuotų mokyklų pavadinime žodžių „jūrų kadetų“ nėra. Pagal ankstesnius planus minėtų ugdymo įstaigų junginį ketinta pavadinti Neringos jūrų kadetų mokykla.

Prašymą neišbraukti termino „jūrų kadetų“ iš būsimos mokyklos pavadinimo pasirašė per 100 juodkrantiškių. Tačiau parašus – tik po priešingu prašymu, t. y. kad mokyklos pavadinime nebūtų žodžių „jūrų kadetų“, – renka ir Nidos bendruomenė. Kai kurie nidiškiai tvirtina, kad jų vaikai neplanuoja įsiliesti į kadetų būrį ir nenori, kad mokyklos baigimo pažymėjime būtų įrašytas terminas „kadetai“, nes tai tarsi sumenkintų jų įgytų žinių lygį.

Juodkrantės mokykla bendrojo lavinimo įstaiga, suteikiančia ir papildomų su jūreivyste ir laivininkyste susijusių žinių bei praktinės patirties, savivaldybės sprendimu tapo 2006 m. rugpjūtį.

Kodėl mokytojai nemoka streikuoti?

► Atkelta iš 1 p.

Vis dėlto aktyviausiai per pastaruosius 12 metų švietimo darbuotojai streikuose dalyvavo 2008-aisiais. Tuomet streikų įvyko mažiau – 112, bet už pernykščius jie buvo gausesni ir truko ilgiau – streikavo 7961 darbuotojas, vidutinė streiko trukmė – bemaž 4 darbo dienos. Dėl streikų 2008-aisiais buvo prarasta daugiau nei 31 tūkst. darbo dienų.

Nors streikas ar jo grėsmė gali būti viintelė reali darbuotojų teisėto poveikio darbdaviui priemonė, ji gali sukelti neigiamų padarinių tiek darbdaviui, tiek darbuotojams, tiek ir kitoms visuomenės grupėms. Būtent todėl streikų teisėtumo klausimą vis dažniau kelia ir mokytojų darbdaviai.

Bandė bylinėtis

Streikai Lietuvos švietimo įstaigose vyko 2000, 2001 bei 2007 metais, tačiau pirmasis bandymas nustatyti, ar pedagogų surengtas streikas yra teisėtas, įvyko tik 2008-aisiais. Tuomet į teismą su tokiu prašymu kreipėsi Kaišiadorių r. Žiežmarių vidurinė mokykla (dabar gimnazija), kuriai atstovavo mokyklos direktorė Ieva Mažulienė.

Netrukus Kaišiadorių rajono apylinkės teismas paskelbė, kad minėtoje mokykloje paskelbtas streikas yra neteisėtas. Toks sprendimas padarytas remiantis daugiau procedūriniais streiko organizatorių pažeidimais: streikas mokykloje buvo pradėtas „neišnaudojus taikaus kolektyvinio ginčo sprendimo būdų, nesprendus ginčo taikinimo komisijoje“, mokyklos darbuotojų valia streikuoti nebuvo išreikšta pagal Darbo kodekse numatytus reikalavimus, streiką sutiko skelbti mažiau nei leidžiama pagal įstatymą darbuotojų.

Tačiau apylinkės teismo verdiktas, jog Žiežmarių pedagogai streikavo neteisėtai, taip ir neįsigaliojo. Profesinės sąjungos teisininkai pasiekė, kad apeliacinis – aukštesnės instancijos teismas panaikintų apylinkės teisėjų sprendimą, o Žiežmarių mokyklos vadovai nusprendė toliau teisminių ginčų nebetęsti.

Pripažino neteisėtu

Neteisėtais Zarasų apylinkės teismas neseniai pripažino ir mokslo metų pradžioje penkiose Zarasų mokyklose vykusius streikus. Juose, anot Statistikos departamento, vidutiniškai dalyvavo 121 darbuotojas, jų nedirbtas darbo laikas sudarė 1260 darbo dienų. Kitaip tariant, vidutinė zarasiškių streiko trukmė – bemaž 11 darbo dienų.

Apylinkės teismas, į kurį kreipėsi mokyklų vadovai, nusprendė, kad procedūrinės Lietuvos švietimo darbuotojų profesinės sąjungos (LŠDPS) Zarasų rajono susivienijimo organizuoto streiko aplinkybės (taikinimo procedūros organizavimas, įspėjimo apie būsimo streiko pradžią termino laikymasis ir pan.) yra juridškai nereikšmingos, todėl nesvarstytinos. Pagrindinė priežastis streiką pripažinti neteisėtu, pasak apylinkės teismo, yra pagrindo skelbti streiką nebuvimas. Kitaip tariant, teismas nusprendė, jog mokyklose sudarytos kolektyvinės sutartys yra vykdomos, jų laikomasi, todėl streiko organizatorių iškelti reikalavimai negali būti laikomi kolektyvinio ginčo pagrindu. „Todėl teismas daro išvadą, kad ieškovų mokyklose nebuvo kilęs kolektyvinis darbo ginčas tarp darbdavių ir profesinės sąjungos, kaip darbuotojų atstovų. Esant tokioms aplinkybėms LŠDPS Zarasų rajono susivienijimas,

Elenos Tervidytės nuotr.

■ Gavęs apylinkės teismo sprendimą, kad rudenį Zarasų mokyklose vykę streikai buvo neteisėti, Andrius Navickas nenuleidžia rankų. „Mes dar pažiūrėsime“, – sako rajono pedagogų atstovas.

paskelbdamas streiką, pažeidė Darbo kodekso 78 str. 3 dalyje nustatytą draudimą skelbti streiką, todėl streikas yra neteisėtas“, – teigia Zarasų rajono apylinkės teismo sprendimas.

Kuo pasirūpino politikai

Darbo kodekso 78 str. 3 dalies nuostata, jog „kolektyvinės sutarties galiojimo metu draudžiama skelbti streiką, jeigu šios sutarties laikomasi“, yra imperatyvi ir pakankamai aiški. Todėl laukti, kad teismas priims kitokį, nei priėmė, sprendimą, vargu ar vertėjo. Juk Darbo ir Civilinį kodeksus įstatymų leidėjai yra sukonstravę taip, kad visi mokytojų bei kitų biudžetinių įstaigų darbuotojų streikai, kurių reikalavimai yra didesni nei mokyklos ar kitos įstaigos direktorių galimybės juos patenkinti, nesunkiai būtų pripažįstami neteisėtais. Kitaip tariant, politikai pasirūpino, kad surengti teisėtą streiką dėl atlyginimų padidinimo, dėl valstybės ar savivaldybės ekonominės ir socialinės politikos bei dėl kitų valstybinių bei savivaldybių valdžia, o ne įstaigų vadovus į kampą spaudžiančių reikalavimų būtų praktiškai neįmanoma. Ypač iš valstybės ir savivaldybių biudžetų išlaikomose įstaigose.

Streikus Lietuvoje organizuoti leidžiama tik ginčo dėl kolektyvinės sutarties atvejais. Tikėtina, jog tokius streikus teismai tik ir gali pripažinti teisėtais.

Kokias pamokas profesinėms sąjungoms davė Zarasų apylinkės teismas?

A.Jurgelevičius: valdžia veidmainiauja

Švietimo profesinės sąjungos (LŠPS) pirmininkui Audriui Jurgelevičiui Zarasų apylinkės teismo sprendimas pasėjo kai kurių abejonių. Anot jo, puikiai suprasdami, kad streiko reikalavimai yra iš esmės skirti savivaldybės tarybai ir administracijai, zarasiškiai reikalavimus vis dėlto teikė mokyklų vadovams. „Kaip rodo teismo sprendimas, tai buvo vienas iš argumentų pripa-

žinti streiką neteisėtu“, – „Dialogą“ tikina A.Jurgelevičius. Pasak jo, teismas laikosi gana keisto požiūrio – pripažįsta savivaldybės pareigą dalyvauti socialinėje partnerystėje siekiant užtikrinti visuomenės interesus, tačiau kolektyvinės sutarties šalimi jos nepripažįsta. „Čia visu gražumu pasirodo lietuviškos valdžios veidmainiška pozicija – su darbuotojų atstovais kalbėtis reikia, nes to reikalauja garsiai deklaruojamos demokratijos prigimtis, bet tų pokalbių pasukti konstruktyvia linkme taip, kad susitarimai dėl konkrečių dalykų būtų fiksuojami sutartyse, nenorima. Manau, kad tai yra didžiausia ir Zarasų rajono, ir visos šalies profesinių sąjungų problema“, – teigia LŠPS pirmininkas.

Kam teikti reikalavimus?

Pasak A.Jurgelevičiaus, prieš metus vykusių LŠPS bei Žemaitijos susivienijimo organizuoto streiko tuometis švietimo ir mokslo ministras G.Steponavičius net nebandė pripažinti neteisėtu. LŠPS pirmininko nuomone, ministras puikiai suprato, kad tai gali daryti tik apeliuodamas į labai slidžias ir neesmines Darbo kodekso nuostatas, bet negalėdamas paneigti esmės – ministerija faktiškai yra švietimo darbdavių organizacija nacionaliniu lygmeniu.

A.Jurgelevičius mano, kad ir zarasiškiai turėjo laikytis tokios principinės nuostatos savivaldybės valdžios atžvilgiu ir streiko reikalavimus teikti tiesiai jai. Tada teismui, anot A.Jurgelevičiaus, nebūtų galimybės knibinėti po neesmines teisės aktų smulkmenas, o tektų nagrinėti situaciją iš esmės. Taip, LŠPS pirmininko nuomone, reikėjo elgtis dar ir dėl tos priežasties, kad dalis streiką paskelbusių mokyklų profesinės sąjungos organizacijų buvo pasirašiusios kolektyvines sutartis, kurios buvo vykdomos. O kolektyvinės sutarties buvimas ir jos vykdymas, kaip žinia, streikuoti neleidžia.

„Kad ir skambėtų kiek ciniškai, manau, kad Zarasų rajono apylinkės teismo sprendimas aiškiai parodo, kokia krypti-

mi profesinėms sąjungoms reikia ateityje eiti. Visų pirma, iš socialinėje partnerystėje dalyvaujančių savivaldybių bei Švietimo ir mokslo ministerijos būtina reikalauti ne tik šnekėtis, bet prisiimti atsakomybę už pasakytus žodžius. Antra, reikia toliau įtikinėti įstatymų leidėjus padaryti atitinkamas pataisas Darbo kodekse, kad valdžiai nebūtų galima vengti įsipareigojimų, kurie būtų fiksuoti ir kolektyvinėse sutartyse“, – „Dialogui“ teigia A.Jurgelevičius.

A.Navickas: pažiūrėsime, ką pasakys apygardos teismas

Tinklalapio *lprofsajungos.lt* redaktorė Ramunė Motiejūnaitė-Pekkinen prognozuoja, kad pedagogų streikas Zarasuose buvo paskutinis bandymas streiką rengti laikantis Darbo kodekso. „Žinant, kad darbdaviai skundžia beveik visus streikus bei formuojamą teismų praktiką, nuo šiol streikų nebus iš viso arba, jei jų ir kils, jie bus stichiniai ir nekontroliuojami. Zarasiškiai į istoriją įeis ne tik kaip bendruomenė, pirmoji išdrįsusi streikais pasipriešinti savivaldos savivelei (mano žiniomis, to dar nebuvo daryta), bet greičiausiai ir kaip paskutinio streiko, kurį apima Statistikos departamento atliekamas „streikų statistinis tyrimas“, organizatoriai“, – teigia Lietuvos profesinių sąjungų veiklą analizuojanti žurnalistė.

Tačiau pagrindinis zarasiškių streiko organizatorius – LŠDPS Zarasų susivienijimo pirmininkas, o nuo gruodžio 15-osios – ir LŠDPS vadovas Andrius Navickas komentuoti streiko išdavų neskuba. Pasak jo, teismo sprendimas dar neįsiteisėjęs. „Pažiūrėsime, ką pasakys apygardos teismas, o jei reikės – ir ką Aukščiausiasis“, – „Dialogui“ sakė A.Navickas. Plačiau profsąjungos lyderis sakė pakomentuosiąs tik įsiteisėjusį teismo sprendimą.

Vytautas STRAZDAS,
„Dialogo“ apžvalgininkas

Ištinkantis gyvenimas mus gali nustebinti

Geras idėjas verta ne tik palaikyti, bet ir perimti. „Dialogas“ nusiziūrėjo puikią *Bernardinai.lt* idėją: gimnazistai sugalvoja klausimus, redakcija juos užduoda įvairių profesijų žmonėms, šie atsako.

„Dialogui“ patalkino Utenos Adolfo Šapokos gimnazijos moksleiviai (mokytojas Stepas Eitminavičius).

Šį kartą į klausimus atsako filosofė, eseistė, daugelio knygų autorė, humanitarinių mokslų daktarė, Lietuvos edukologijos universiteto Filosofijos katedros profesorė Jūratė Baranova (Rubavičienė).

• **Kada supratote, kas yra gyvenimas? O kas yra gyvenimas?**

Laimingiausias yra tas vaikystės periodas, kai negalvoji, kad gyveni, o tiesiog gyveni. Įspūdžiai liejasi: vasara, saulė, ežeras, šaltos, saulėtos žiemos, bundantis pavasaris. Visame tame nardai tarsi žuvis vandeny. Tiesiog ištirpsti savo gyvenime. Ko gero, tai ir yra gyvenimas – mus ištinkantys, į atmintį įsirežiantys įspūdžiai, apie kuriuos tuo metu negalvoji. Apie tai, kas yra gyvenimas, pradėti galvoti, kai ištinka koks nors sukrėtimas. Man buvo koks dešimt metų, kai perskaičiau kažkuriame žurnale apie 11 metų savižudį berniuką, neatlaikiusį gyvenimo slėgio be mamos – su tėvu, pamote ir jam prižiūrėti priskirtu gimusiu kūdikiu. Pamenu, mane sukrėtė suvokimas: kokia turėjo būti baidi jo nevilts, kad jis galėjo atsakyti tokios brangios mums net nepelnytai duotos dovanos – vienkartinio ir unikalaus savo gyvenimo.

• **Koks žmogus Jums labiausiai padėjo, kai buvote 17–18 metų?**

Gal Albertas Camus, jo esė „Sizifo mitas“. Būtent ta mintis, kad užtenka pačios kovos kopiant į viršūnę, kad prisipildytų žmogaus širdis. Todėl, nepaisant to, kad akmuo nuriedės atgal, Sizifas yra laimingas. Knygų autoriai mums kartais gali labai padėti, kai nėra šalia tuo metu reikalingo žmogaus. O šiaip esu labai dėkinga savo tetai Bronei, kuri priešpaskutinėje klasėje mane įtikino, kad kiekvienas žmogus gali išmokyti piešti, ne profesionaliai, o savo malonumui, įkalbėjo stoti į dailės mokyklą. Tai buvo labai įdomu ir stipru. Netapau dailininke, pasirinkau akademinę, intelektualinę gyvenimo pakraipą, bet tas tetos atvertas pasaulis – visada su manimi.

• **Kokių savo svajonių neįgyvendinote? Kodėl?**

Net nežinau. Kiek prisimenu, svajoju apie įdomų gyvenimą. Sėkmingai susiklosčius aplinkybėms, tokių ir nu gyvenau. Netgi nutiko daugiau nei galėjau svajoti. Mūsų svajonės yra ribojamos aplinkybių. Kai aplinkybės keičiasi, ištinkantis gyvenimas gali nustebinti net mus pačius.

• **Ar verta gyvenime rizikuoti, ar geriau plaukti pasroviui ir taip išvengti nesėkmių? Kodėl?**

Čia norėčiau pasiremti dviem filosofais, kurie jaunam žmogui turi ką pasakyti: Nietzsche ir Aristotelium. Nietzsche knygoje „Štai taip Zaratustra kalbėjo“ skatino rizikuoti, kad taptum tuo, kuo gali tapti: „Žmogus – tai tarsi lynas, tarp gyvulio ir antžmogio nutįsęs, tai lynas virš bedugnės. Tai kelias į anapus pavojingas: ir eiti juomi pavojinga, atgal pažvelgti pavojinga, drebėti ir sustoti pavojinga.“

Aristotelis, priešingai, mokė surasti vidurį tarp dviejų išgyvenimų kraštutinumų. Išvada: rizika būtina, kitaip

■ J. Baranova (Rubavičienė)

mes netapsime tuo, kuo turime galimybių tapti. Tačiau ir rizikuodami turime vadovautis protu ir saiku.

• **Jei rašytumėte žmogaus garbės kodeksą, kurie reikalavimai būtų esminiai?**

Vienas vienintelis – jautrumas kito žmogaus skausmui.

• **Jeigu reikėtų pasirinkti tik tris knygas, kokios jos būtų?**

Iš pamatinių žmonijos knygų rinkčiausi Bibliją. Vertybiškai man artimas būtent Naujasis Testamentas, o Senasis Testamentas intriguoja savo rūstumu ir nesuvokiamaumu. Iš literatūrinio palikimo rinkčiausi XX amžiaus austrų rašytojo Roberto Musilio romaną „Žmogus be savybių“. O iš filosofinio palikimo – Friedricho Nietzsche's kūrinių „Štai taip Zaratustra kalbėjo“. Tačiau šiuo metu skaitomiausia mano knyga yra prancūzų filosofo Gilles'o Deleuze'o dvitomis: „Kinas. Vaizdinybės-judėjimas“ ir „Kinas: vaizdinybės laikas“. Ar aš ją rinkčiausi? Aš tiesiog su ja nesiskirčiau.

Arvydas Šliogeris: „Mano elementorius buvo Homeras“

Filosofijos doktorantas Virginijus GUSTAS kalbina filosofijos grandą Arvydą ŠLIOGERĮ.

Jūdviejų knygų „Pokalbiai apie esmes“ jau bus galima įsigyti Vilniaus knygų mugėje.

Su malonumu spausdiname mažą, bet įdomų knygos fragmentą.

V. Gustas. Jūs kalbate apie sugrįžimą, fi-
lotopiją, prisirišimą prie vietos kaip apie es-
minius momentus. Ar buvo dar kokių nors
dalykų, kuriuos šiame mūsų pokalbio kon-
tekste būtų svarbu paminėti kaip lemtingus
jūsų, kaip filosofo, gyvenimo keliui ir sugrį-
žimo motyvui?

A. Šliogeris. Tikriausiai taip, buvo. Mat
augau humanitarų šeimoje, mano abu tėvai
buvo mokytojai. Nors aš labiau mylėjau mo-
tiną, man žymiai didesnę įtaką padarė tėvas.
Jis buvo toks dinosauros (bolševiko požiūriu),
smetoninis inteligentas, baigęs anų laikų Kau-
no universitete [dabartinis Vytauto Didžio-
jo universitetas – V. G.] klasikinę filologiją. Jo
diplominis darbas net dabar man įdomus –
„Tacito įtaka Daukanto veikalui *Būdas senovės
lietuvių, kalnėnų ir žemaičių*“, nes Tacitas ir
dabar mano įrašytas į pirmąjį mėgstamiausių
autorių dešimtuką, šalia Williamo Faulknerio,
Marcelio Prousto ir Plutarcho. Tuo metu tė-
vas mokytojo Panevėžio mokyklose, dėstė
iš pradžių lotynų, o vėliau vokiečių kalbą. Ka-
dangi Stalinas, kaip pasakojama, labai mėgo
lotynų kalbą, tai vidurinėse mokyklose buvo
privalomas lotynų kalbos pradmenų moky-

■ A. Šliogeris

mas. Tėvas keletą metų, maždaug nuo ketu-
riasdešimt aštuntųjų iki penkiasdešimt trečių-
jų, iki Stalino mirties, dėstė lotynų kalbą. Kai
lotynų kalba, mirus Stalinui, buvo išbraukta iš
mokyklų programos, jis dėstė vokiečių kalbą,
kurią puikiai mokėjo.

Šiaip ar taip, visų pirma mane supo sme-
toninių laikų inteligentų bibliotekos likučiai.
Ne biblioteka, bet būtent jos liekanos.

Ir šiandien puikiai prisimenu, kaip už-
lipęs į palėpę skaitydavau ten sukrutas
knygas, vartydavau albumus ir smetonini-
us žurnalus – „Naująjį židinį“, „Vairą“,
„Naująją Romuvą“ ir kitus.

Be to, tėvas nuo pat vaikystės mane tie-
siog įstūmė į graikų ir romėnų kultūrą. Mano
svarbiausios knygos, kurias vartydavau dar
nemokėdamas skaityti, buvo Graikijos ir Ro-
mos istorija su iliustracijomis. Viena iš pir-
mųjų knygų, kurią perskaičiau bene dešimt
kartų, buvo „Heraklio žygiai“. Na, ir pats svar-
biausias dalykas tas, kad tėvas, grįžęs iš bolše-
vikų konclagerių (jis ten pabuvo trejetą metų,

■ V. Gustas

neteistas), kai man sukako ketveri metai, pra-
dėjo mokyti mane skaityti iš... Homero „Odi-
sėjos“. Mano elementorius buvo Homeras.
Nesunku įsivaizduoti, kokį įspūdį man pada-
rė ir Homeras, ir visa antikos kultūra.

<...> Paskui visas vyko labai paprastai:
1961 metais su aukso medaliu baigiau Pane-
vėžio antrąją vidurinę mokyklą, ir visi keliai
man buvo atviri. Tuo metu oficialioji propa-
ganda skelbė, kad pasaulį išgelbės chemija, –
šios didingos utopijos autorius ar krikštyto-
jas buvo toks Nikita Chruščiovas, dar vadin-
tas kukurūzininku, nes prievarta diegė kol-
chozuose kukurūzų auginimą.

Tuo metu chemija buvo prestižiškiausia
specialybė. Motina labiau norėjo, kad būčiau
gydytojas, bet aš kategoriškai atsisakiau.

Įstojau į biochemiją Vilniaus universitete.
Pradėjau studijuoti, o paskui mus ėmė gaudyti
į armiją, nes tuo metu buvo panaikinta kari-
nė katedra, ir aš su keliais draugais pabėgau į
anuometinį Kauno politechnikos institutą.

Studijuodamas Kaune pajutau, kad che-

mija ne man, kad tai bjaurus, svetimas man
dalykas, todėl vienaip ar kitaip reikia nuo jos
bėgti. Bet aš buvau klusnus ir geras vaikas,
mylėjau ir gerbiau savo tėvus, be to, neturė-
jau, pabrėžiu, jokio genijaus komplekso, kad
padarysiu stebuklą ar kad esu toks visai ypa-
tingas personažas, išganysiantis žmoniją. Ne,
buvau kuklus ir drovus vaikas, ir tyliai sau pa-
sakiau (o tėvai man pritarė), kad turiu baigti,
ką pradėjau, ir baigiau Cheminės technologi-
jos fakultetą, ir ne bet kaip, o su raudonu dip-
lomu, labai gerai baigiau, nors apie paskuti-
nius egzaminus gėda pasakoti – gerus pažy-
mius dėstytojai man rašydavo iš inercijos.

Bet kartu su šiomis studijomis įvyko
svarbus dalykas – būtent tada aš stojau į
sugrįžimo kelią.

<...> aš visiškai savamokslis. Niekas man
nerodė kelio; filosofijoje neturėjau nė vieno
gyvo mokytojo. Egzistencinėje plotmėje, kaip
sakiau, gerokai paveikė Trinkūnas, šio bei to
mane pamokęs, o filosofijoje neturėjau nė vie-
no gyvo autoriteto ar mahatmos. Viską reikė-
jo pačiam išgraužti savo dantimis, bet kaip tai
smagu! Nepagalvok, kad aš skundžiuosi. Kuo
ilgesnis ir sunkesnis vienas kelias, tuo galų
gale smagiau ir tuo galų gale tvirtesnis jautie-
si, todėl čia ne skundas.

Taigi po to pradėjau studijuoti filoso-
fiją labai rimtai. Ką reiškia rimtai? Aš ne-
skaitinėčiau antrinės literatūros, kompi-
liuotojų, komentuotojų ar filosofijos isto-
rikų – iškart ėmiausi Kanto, Fichte's, Hege-
lio, ėmiausi Heideggerio, Jasperso, paskui
jau Platono, Aristotelio ir taip toliau. Filo-
sofijos teritorijoje mane auklėjo aukščiausio
rango mąstytojai. Galui tik džiaugtis.

Puslapyje – Elenos Tervidytytės nuotraukos

KLAUSIATE? ATSAKOME!

Ar įmanoma atskirti gimnazijos skyriaus biudžetą?

Esu gimnazijos Pagrindinio ugdymo skyriaus vedėja. Esu įsitikinusi, jog skyriui būtų geriau, jei jis turėtų atskirą nuo gimnazijos biudžetą. Deja, nežinau, ar toks biudžetų atskyrimas teisiškai būtų įmanomas.

Reorganizacijos (prijungimo prie gimnazijos) metu pagrindinė mokykla prarado juridinio asmens teises, o su jomis ir teisę turėti savo biudžetą. Kitaip tariant, nėra teisinio pagrindo skyriaus biudžetą išskirti iš visos gimnazijos biudžeto.

Ar teismus mokyklos vadovas skirtingai traktuodamas to paties pažeidimo sunkumą?

Už ne laiku įvykdytą darbą mokyklos direktorius skyrė man papeikimą. Prieš porą metų lygiai toks pat mano nusižengimas buvo įvertintas pastaba. Ar teismus mokyklos vadovas skirtingai traktuodamas to paties pažeidimo sunkumą?

Vadovaujantis Darbo kodekso 238 straipsniu, skiriant drausminę nuobaudą, turi būti atsižvelgiama į darbo drausmės pažeidimo sunkumą ir sukeltas pasekmes, darbuotojo kaltę, į aplinkybes, kuriomis šis pažeidimas buvo padarytas, į tai, kaip darbuotojas dirbo anksčiau.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo (LAT) Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija civilinės bylos Nr. 3K-3-533/2012 nutartyje yra išaiškinusi, jog, sprendžiant dėl darbo drausmės pažeidimų sunkumo objektyvaus vertinimo, atkreiptinas dėmesys į atvejus, kai analogiškas pažeidimas vienu sykiu nelaikomas sunkiu ir už jį skiriama švelniausia įstatyme nustatyta drausminė nuobauda – pastaba, o kitu atveju skiriama griežtesnė nuobauda – papeikimas. „Drausminių nuobaudų už analogišką pažeidimą griežtumo skirtumas (vienu atveju skirta švelniausia, o kitu – griežčiausia įstatyme nustatyta drausminė nuobauda) sudaro pagrindą spręsti, kad ginčo darbo drausmės pažeidimas įvertintas neadekvačiai, pažeidžiant DK 238 straipsnyje nurodytus nuobaudos parinkimo kriterijus“, – teigia LAT.

Ar neatvykimas į darbą visuomet yra pravaikšta?

Antradieniais turiu tik dvi pamokas, todėl, atsiradus neatidėliotinam reikalui, susitariau su kolege, kad vieną antradienį mane pavaduotų, ir į mokyklą nenuėjau. Apie tai vadovų neinformavau. Dabar administracija reikalauja iš manęs pasiaiškinimo ir grasina atleisianti iš darbo už pravaikštą. Ar būtina rašyti pasiaiškinimą? Ar už tokį poelgį tikrai galiu būti atleista iš darbo?

Vadovaujantis Darbo kodekso (DK) 240 str. 1 dalimi, prieš skirdamas drausminę nuobaudą darbdavys turi raštu pareikalauti, kad darbuotojas raštu pasiaiškintų dėl darbo drausmės pažeidimo. Jei per darbdavio arba administracijos nustatytą terminą be svarbių priežasčių darbuotojas nepateikia pasiaiškinimo, drausminę nuobaudą galima skirti ir be pasiaiškinimo.

Šios DK nuostatos tikslas – sudaryti darbuotojui galimybę pasiaiškinti darbdaviui, kad šis žinotų visas aplinkybes, reikšmingas nuobaudai parinkti bei apsispręsti, skirti nuobaudą ar ne.

Pažymėtina, kad atvejis, kai darbuotojas neatvyksta į darbą todėl, kad pagal susitarimą jo vietoje dirba kitas darbuotojas, nors administracijos leidimas pasikeisti darbe ir nebuvo gautas, teisminėje praktikoje nelaikoma pravaikšta. Tačiau tokiais veiksmais darbuotojas pažeidžia DK 118 str. reikalavimą, neleidžiantį jam be darbdavio (jo įgalioto asmens) sutikimo pavesti atlikti savo darbą kitam asmeniui. Už tokius pažeidimus darbuotojui gali būti pareikšta drausminė nuobauda, bet jis negali būti atleistas už pravaikštą. Tokią nuostatą yra pareiškęs Lietuvos Aukščiausiasis Teismas civilinės bylos Nr. 3K-3-79/2001 (2001 01 22) nutartyje.

Kaip mokyti užsienio kalbos „kitakalbį“ devintoką?

Mokymosi pagal formaliojo švietimo programas formų ir mokymo organizavimo tvarkos apraše teigiama, kad „mokinys savarankiškai mokosi pagal pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo programas (visų dalykų, atskirų dalykų ar jų modulių)“. Tačiau kitoje minėto dokumento vietoje bei Ugdymo planuose teigiama, jog galimybę savarankiškai mokytis užsienio kalbos turi tik vidurinio ugdymo programos mokiniai.

Ką daryti su atvykusiu devintoku ar dešimtoku, kurio užsienio kalba yra visiškai kita nei mokoma mokykloje?

Pagal Švietimo ir mokslo ministerijos specialistų išaiškinimą, jei IX ar X klasės mokiniui neskirtas mokymas namie, tai jam lieka tokios alternatyvos:

- 1) nuotolinis būdas (Bendrųjų ugdymo programų (BUP) 102.4 p.), tada jam skiriamos konsultacijos pagal BUP 93 p. (15 proc. nuo dalykui skirtų pamokų skaičiaus);
- 2) lankyti užsienio kalbos pamokas kitoje mokykloje (BUP 102.3.2 p.);
- 3) mokytis kalbų mokykloje (BUP 102.4 p.);
- 4) mokytis savišvietos būdu, atsiskaitant savo (jei yra atitinkamos užsienio kalbos mokytojas) ar kitoje mokykloje (Švietimo įstatymo 17 str. 2 d.) (nors įteisintos atskiros kompetencijų pripažinimo tvarkos dar nėra);
- 5) mokytis kasdieniu būdu, skiriant mokyklai papildomai mokinio krepšelio (MK) lėšų (jei mokyklai trūksta) vadovaujantis MK metodikos 9.7 punktu.

Parengė Vytautas STRAZDAS

Vilniaus knygų mugė
Vilnius Book Fair 2013

Sveiki sulaukę Vilniaus knygų mugės 2013!

Vasario 21–24 dienomis sostinėje šurmuliuos 14-oji tarptautinė Vilniaus knygų mugė.

Knygų mugė tampa vis įdomesniu renginiu. Lankytojas gali pirkti ar parduoti knygas, susitikti su rašytojais ir poetais, dalyvauti diskusijose, meno parodose, dalyvauti fotosesijose, sėdėti ir gerti kavą, plepėti su seniai nematytais draugais – žodžiu, gali kelioms dienoms tiesiog apsigyventi „Litexpo“ rūmuose ir pakvėpuoti kultūra prisodrintu oru.

Šiomet bilietai, ačiū dievui, nepabrangę; tiesa, mugėi prasidėjus dviejų rūšių bilietai pabrangs 2–4 litais.

Taigi, bilietų kainos iki mugės:

- vienkartinis bilietas kainuoja 12 Lt,
- moksleiviams, studentams ir senjorams – 10 Lt,
- keturių dienų bilietas – 28 Lt.

Mugės metu:

- vienkartiniai bilietai – 14 Lt,
- keturių dienų bilietas – 32 Lt,
- bilietų kainos studentams, moksleiviams ir senjorams nesikeis – 10 Lt,
- vaikams iki 7 metų įėjimas į mugę nemokamas.

Bilietai iki mugės ir mugės metu parduodami internetu bilietai.lt.

Mugės metu juos bus galima įsigyti ir „Litexpo“ kasose.

Dėmesio! Vilniečiai ir miesto svečiai į Vilniaus knygų mugę kviečiami važiuoti nemokamais mugės autobusais. Jie vasario 21–24 dienomis kursuos nuo stotelės „Arkikatedra“ iki „Litexpo“ ir atgal. Už autobusus dėkome Vilniaus miesto savivaldybei.

Šių metų knygų mugėje lankysis daug svečių, garsių rašytojų iš bent 10-ies šalių. Tarp jų ir keletas mūsų tautiečių: iš Kanados – Antanas Šileika (kn. „Pogrindis“), iš JAV – Tomas Venclova (kn. „Lietuvos žydai“), Algis Mickūnas (kn. „Socialinė vertybė ir individuali vertė“ bei „Per fenomenologiją į dzenbudizmą“) ir Algis Rukšėnas (kn. „Gėdos diena“).

Knygomanams knygų mugė – savotiška Meka. Nusivilti ja sunku, nes leidyklos pasistengia parodyti viską, ką turi geriausio ir naujausio. Ir šiek tiek pigiau.

Linkime smagiai pasikultūrinti.

Santarvės ordinas Andriui Mamontovui

Šiandien (02 21) Lietuvos muzikantui, prodiuseriui, aktorui Andriui Mamontovui už santarvės puoselėjimą įteiktas Santarvės ordinas „Pro augenda concordia“.

NE SPAUDAI

Sensacija

O jei kuris nors mokyklos direktorius imtume ir pasektume Popiežiaus pavyzdžiu...

Kęstutis MILIAUSKAS

Septynis vienu mostu

Diana ŠILKAITIENĖ,

Kėdainių „Atžalyno“ gimnazijos lietuvių kalbos mokytoja metodininkė

Lydekai paliepus, politikams panorėjus

Dar visai ką tik mano ugdytiniai dvyliktokai rašė bandomąjį lietuvių kalbos ir literatūros egzamino rašinį. Atrodė, viskas – kaip iš pypkės: aiški egzamino, vidurinio ugdymo programa, privalomi autoriai – „mokyklinukams“ po keturis, „valstybinukams“ po tris.

Bet štai vieną rytą švietimo orakulai nusprendė minėtą brandos egzaminą pagerinti, palengvinti, „sulyginti“: mokiniai, užuot rinkęsi iš trijų ar keturių autorių, galės džiaugtis net septyniais. Ir tai esą labai teisinga.

Mostelėjo ponai iš peties, lietuviškai, kad per mažai nepasirodytų, kad visiems užtektų – kaip baltos mišrainės per šeimyninę šventę.

Kaip paprasta: be jokių konsultacijų su mokytojais – tiesiog lydekai paliepus, politikams panorėjus.

Ir šis žodis, ko gero, taps kūnu.

Toks „pagerinimas“ – netinkamas

Ponai, dovanokit, bet taip negalima. Ne tik todėl, kad nesitarus ir ne laiku. Bet ir todėl, kad sprendimas absurdiškas, nedrįstu sakyti, paprasčiausiai kvailas...

Po tris, keturis privalomus autorius kiekvienai rašinio temai – pritempta, bet dar įmanoma užduotis, na o po septynis – jau protu nesuvokiamas dalykas.

Numatytasis egzamino „pagerinimas“ yra netinkamas, nes:

- užduotys su septyniais autoriais mokinius gali tik klaidinti – suderinti tiek autorių neįmanoma (privalomi programiniai autoriai – iš viso 23 bendrajam kursui ir 32 išplėtiniam – „atrinkti meninių požiūriu vertingiausi, perteikiantys esminius Lietuvos istorijos ir kultūros lūžius, reiškinius“ (*Vidurinio ugdymo bendrosios programos*), tad privalomi tekstai su mokiniais nagrinėjami akcentuojant meninę vertę, o ne dorkant literatūrą ir ieškant nesamų prasmų;
- diskriminuoja lietuvių mokyklų mokinius, nes šie turės parašyti didesnės apimties rašinį, o kalbos normų vertinimas jiems numatytas beveik tris kartus griežtesnis;
- mokiniai vienuoliktos klasės pradžioje supažindinti su egzamino programa, kurioje nurodytas aiškus autorių skaičius – 3 ir 4. Teisininkai, tarkite žodį!

Pasirinkimo laisvę ir kitiems dalykams!

Gal mums, kolegos, tiesiog trūksta geros valios? Ponai nusprendė palengvinti egzaminą, o mes – vis tie dejuojantys, besiskundžiantys lituanistai! – nepatenkinti. Galų gale kokie tai niekai, jei palyginsime su kosmoso didybe...

Esu kalta, kalta, labai kalta... Bet noriu paklausti kitų dalykų garbių mokytojų: kaip reaguotų, pavyzdžiui, matematikai, jei kas nors iš ministerijos ir politinio olimpo aukštumų nuspręstų likus trimis mėnesiams iki egzamino

Zitos Šliogerienės nuotr.

pagerinti užduotis: sumąstyty, tarkime, kad nuo šiolei du kart du nebūtinai turi būti keturi – gali būti ir trys, bet dar geriau – septyni? Arba jei biologams pasiūlytų „supaprastintą“ žmogaus kūno sandaros supratimą – galima kaip roplio, gal net kaip svogūno?..

Septyni autoriai vienai temai

Nors esu inertiška, pikta, apsnūdusi, nekūrybinga ir pilka provincijos mokytoja (sako, tokie beveik visi lituanistai, ypač tie, „rajoniniai“), esu girdėjusi apie šiuolaikines nuostatas – kad reikia nuolat aistringai visko mokytis, pozityviai žvelgti į pokyčius ir pan.

Taigi nusprendžiau į egzamino gerinimą pažvelgti kūrybiškai: pasitarusi prieš veidrodį su protingiausiu pasaulio žmogumi dalinuosi įžvalgomis, kaip atrasti 7 autorius, kurie tiktų vienai samprotavimo ar literatūrinio rašinio temai.

Siūlau Mažvydo „Katekizmo“ prakalboje įžvelgti šeimos vertybes – visgi sako: „Broliai seserys...“; M.Daukša kalba apie gamtą: kas gi būtų, jei gyvulių kalba susimaišytų; V.Krėvės Keleris prisidengia kauke, nes slepiasi Stardo įkapėse; Just.Marcinkevičius „Mažvyde“ nagrinėja gamtos grožį – juk Mažvydas su špitolininkais ažuoliuką sodina; S.Nėris kalba apie šalančius per žiemą paukštelius – „Namo“ („Paukštė mažą paukštelį / šildo plunksna švelnia“); B.Sruoga „Dievų miške“ poetizuoja darbą (klipatos nešioja numirėlius), gamtą (trys berželiai, du kelmiai, vienas grybas). Norit – literatūrinam. Gamtos vaizdai –

J.Savickio „Fleita“: sakysit, žiogas – ne gyvūnas? Pavyzdžiui, arklio paveikslas lietuvių literatūroje – K.Donelaičio Krizo kvieslys joja ant arklio, Maironio „Eina garsas“ – „žirgą reiks balnoti“ (koks skirtumas, vis tiek arklys), M.Katiliškio Doveika tikrai arklius laikė, Putino Vasarį tėvas su arkliu iš seminarijos parvežė. O ko vertas, pavyzdžiui, šuns, bet gražiau – šunio paveikslas (nepykit, Ramune, Audrute, Aldona ir Audriau, kad pasiskolinau).

Čia tik mokytojų išmonė, o kai mūsų abiturientai įsijaus... Dieve, Dieve, kokie dirvonai, kokie neatrasti plotai...

Jei lieptų – ir naktipuodį užsivožtume

Tikriausiai mano balsas tebus cyptelėjimas tyruose. Juk jei mums, mokytojams, kas iš viršaus pasakytų, kad ryt į mokyklą reikia ateiti su naktiniu puodu ant galvos, ko gero, didžiai daliai teiškiltų tokie klausimai: kokios spalvos; ar nuo pat namų jį užsivožus eiti, ar tik prie mokyklos atėjus užsivožti; ar puodą duos, o gal patiems nusipirkti?..

Pirktumėte, kolegos, oi pirktumėte ir dar į kabineto turtinimo planą įtrauktumėte. Nenoriu nė vieno įžeisti, nes ir pati būčiau tarp tų, kepurėtųjų, tik šiek tiek katiliuką pakreipčiau ant šono, dėl protesto, bet ne per daug, nes labai bijočiau kristi į akis dėl nepaklusnumo.

Tačiau kartais sukykla pyktis: sako, kad ir višta, kai išerzini, kerta. Tad šįkart ir aš, kad ir klusniai stoviu, anot B.Sruogos, virdulio poza, tai nors be naktipuodžio ant galvos.

ATGARSIAI

Iš degtuko skaldote vežimą!

R.Jasukaitienė „Samprotavimų temos neturėtų būti „ezopiškos“ („Dialogas“, Nr. 7)

Gerb. Mokytoja, negaliu tylėti, kai iš degtuko skaldote vežimą malkų. Reikia pačiai eiti į vertintojų seminarus, klausytis ne sentimentalų asmeninių kokių bobelių pagaikčiojimų, o specialistų, vadovaujančių vertinimui. Tada žinotumėte, kad ne vertintojai liepia kažkaip vienodai, pagal savo kurpalį, aiškinti temą, o EP (egzamino programa) nurodo, jog mokinyms privalo !!! rašydamas samprotavimą aiškinti bendražmogiškas, egzistencines problemas. Tai reiškia, jog, nepriklausomai nuo temos formuluotės, kalbėti apie būtinių lygmenį, apie save – gyventi man ar negyventi, kai kaimynai butą užlieja, kai neturiu pinigų nei savo, nei apatinių kaimynų buto remontui, – negalima. Vos 1 taš-

kas. O kai pamatai, kad toks „genijus“ savo gilią kaip bedugnę mintį remia Maironio eilėraščiu „Nebeužtvenksi upės bėgimo“, tai tikrai... norisi nusišaut.

Jei leisite, pacituosiu ir kitą Jūsų įžvalgą: „Nuolat buvo pabrėžiama, kad vertingiausi yra literatūriniai (perskaitytų kūrinių pavyzdžiai) argumentai, o menkiausiai vertinama asmeninė patirtis, išgyvenimų pavyzdžiai.

Bet va, rašinį analizavusieji sako: „Bėda, kai vaikas gyvenimo tiesas, realybę bando įrodyti tik grožiniais kūriniais (!). Samprotaujamajame rašinyje rėmimasis tik fikcija, tik „išgalvotais gyvenimo siužetais“ praranda svarumą.“

Še tau, kad nori! Literatūriniai kūriniai nebėra svarūs, nes jie išgalvoti?! Tai dėl ko ir kodėl mes tuos grožinius kūrinius primygtinai reikalaujame skaityti, jei jie – tik „gyvenimiškumo fikcija“? Vertintojai galutinai susipainioja.“ (R.J. citatos pabaiga)

Nepykit, bet nė vienas projekto lektorius tikrai niekada nesakė, kad samprotavimo objektas – literatūra, nes jį būtų nušvilpę ir iš darbo atleidę. Negi manote, jog tokią aktualią dabarties gyvenimo problemą, kaip, pavyzdžiui, aukštos šildymo kainos ar sustojusi namų renovacija, galima įrodyti remiantis pasaka apie „Tris paršiukus“, tada jau čia gripo komplikacijų klausimas (negi ir jį pagrįstu-

mėte komiksu „Kaip begemotas skiepus bijojo“? Samprotavimo rašinio objektas yra gyvenimas, o ne literatūra, ir nieko čia nepadarysi. Net Zita Nauckūnaitė „Gimtajame žodyje“ rašo: „Vadinamasis samprotavimo rašinys skirtas samprotauti apie GYVENIMO keliamas pilietines, egzistencines (!) problemas.“ Akivaizdu, jog priešingą „teoriją“ pati sugalvojote. Reikia eiti į seminarus ir iš vertinimo specialistų lūpų išgirsti atsakymus į rūpimus klausimus, o ne pasikliauti „žodine liaudies kūryba“. Jūsų straipsnis šitoj situacijoje tampa labai klaidinantis.

*Internautė (www.dialogas.com), pasirašanti
Reikia eiti į vertintojų seminarus*

Konfliktas Alytaus jaunimo centre

Elena TERVIDYTĖ,

„Dialogo“ vyriausioji redaktorė

Trys Alytaus jaunimo centro direktorės pavaduotojai parašė „Dialogo“ redakcijai ilgą tekstą su prašymu jį atspausdinti. Atsiųstame laiške direktorė kaltinama nedemokratiškais vadovavimo metodais, psichologinės įtampos kūrimu, bendradarbių įžeidinėjimu ir kitomis panašiomis nuodėmėmis. Konkrečių faktų stygius gautame tekste būtų sulaikęs redakciją nuo gilinimosi į pasiūlytą „temą“, bet žinia, kad visi trys laiško autoriai išėjo iš darbo – šiais bedarbystės laikais! – skundo tekstą mano akyse perkėlė į kitą lygmenį: iš formalių konfliktų kategorijos – į žmogiškųjų nesėkmių.

Kentėti nebegalėjo

Taigi važiuoju į Alytų ir miesto centre esančioje kavinėje trijų skundo autorių bandau išklausti, kas jiems Alytaus jaunimo centre (AJC) buvo taip nepakeliama, kad išėjo „į niekur“, ir ko jie dabar – patys šalių susitarimu išėję iš darbo – nori.

Pašnekovai man kone choru atsako, jog tylėti nebegalėjo, kad dabar jie nori tiesos ir siekia, kad jų niekas nešmeižtų, nevadintų intrigantais. Paklausti, kas taip daro, jie parodo vietinio laikraščio straipsnį ir pasiūlo pažiūrėti vietinės TV laidos įrašą.

Pokalbio metu pašnekovai emocinagai, kaip ir tekste redakcijai, tikina, esą jau 2012 m. lapkričio 26 d. kviesdami neeilinį susirinkimą „Dėl darbo aplinkos mikroklimato, psichologinės įtampos“ žinojo, kuo jų žingsnis baigsis, ir neklydo – jiems „buvo sudarytos „palankios“ sąlygos palikti darbą“. Tačiau kentėti tvirtina nebegalėjo. „Paskalų rinkimas ir intrigos – mūsų įstaigos vadovui it oras. Pokalbiai, nugirsti kirpykloje, autobusų stotelėje, dažnai nuskamba susirinkimuose kartu su perspėjimu „aš viską žinau, viską sužinosiu“. Žodžiu, bijokite ir tylėkite. Netylėsime“, – rašė alytiškai redakcijai.

Taigi trys AJC pavaduotojai patys netylėjo ir kolegas išjudinti bandė. Po kreipimusi į direktorę R.Vilkeliene jie surinko 28 bendradarbių parašus. Kai tas kreipimasis pakliuvo į viešas institucijas, nemažai po juo pasirašiusiųjų savo pozicijos išsižadėjo ir po kelių dienų pasirašė visiškai priešingą tekstą.

„Ar jaučiatės kolegų išduoti?“ – klausiu į kovą prieš savo direktorę pakilusiųjų. Jie savo pajautį taip tiesiai neformuluoja ir pasakoja, kaip direktorė po vieną visus buvusius kolegas kvietėsi „arbatos išgerti“ ir kad po tokių „asmeninių pokalbių“ AJC darbuotojai esą ne tik bijo kalbėtis vieni su kitais, bet ir žiūrėti vieni kitiems į akis vengia.

Valdininkai direktorės pusėje

Kita konflikto „pusė“ mane tikina, kad pavaduotojai davė kolegoms pasirašyti tik ant trečio kreipimosi į direktorę lapo, todėl pasirašantieji esą nematė, kas pirmuose lapuose išguldyta. Sprendžiant iš protokolo, vasario 6 d. įvykusiame AJC susirinkime bent keli parašus po pirmuoju kreipimusi suraitę mokytojai (A.Ramanauskaitė, A.Virbickienė, I.Vaitkevičienė, I.Kalibatienė, T.Zacharova, R.Remeikienė, G.Stankūnas) iš esmės aiškina nepastebėję, nesupratę, esą nustebinti.

Kontekstiškai minimas ir šia tema susidomėjęs „Dialogas“. Tad katilas toliau verda.

Kai dalis kolegų pakeitė savo nuo-

monę, trys pavaduotojai du kartus (sausio 8 d. ir sausio 22 d.) kreipėsi į Alytaus savivaldybės tarybos narius. Dabar aki-vaizdu, kad jie visą teikiamą medžiagą netinkamai apiformino (nebuvo parašę, datų, kopijų tikrumo patvirtinimo ir kt.), todėl miesto merui per TV lengva buvo sakyti, kad į kažkokių anoniminius rašinėjimus jis nereaguos. Ir valdininkai nesiėmė AJC pavaduotojų iškeltų problemų tirti. Vietiniam laikraščiui meras Jurgis Krasnickas pasakė dar aiškiau: „Žinau pavardes žmonių, kurie kurstė intrigas, ir jeigu tie žmonės nepadarys išvadų, aš asmeniškai su jais pasikalbėsiu. Tos įstaigos steigėjas – taryba. Tarybai direktoriaus veikla tinka, tad darbuotojai tegul nemaištauja.“

Tu, pelyte, lįsk po šluota, ir dainelė sudainuota. Kaip šlovingosios TSKP laikais.

Alytaus miesto Švietimo skyriaus vedėjas Vituolis Valūnas, einantis šias pareigas daug metų ir išnagrinėjęs dešimtis įvairių skundų, man sako irgi tiesiai: „Net jeigu viskas, kas rašoma kreipime si apie direktorę R.Vilkeliene, būtų tiesa, mes negalėtume jai skirti net drausminės nuobaudos. Pažeidimai neįvardijami. Pagaliau pavaduotojai nesikreipė į Švietimo skyrių.“

Manau, čia pats laikas skaitytojams paaiškinti, kaip vedėjas apie 28-ių AJC darbuotojų pasirašytą kreipimąsi sužinojo.

Direktorę – „ant kilimėlio“!

Praėjusių metų lapkričio 26-oji Alytaus jaunimo centre tapo išskirtine diena visiems. Tą dieną trys minėti pavaduotojai (D.Grigaliūnė, L.Daunoravičienė, R.Balčiūnas), su direktore Regina Vilkelienė ranka rankon išdirbė nemažai metų, sukviečia kolektyvą į neeilinį susirinkimą ir „pastatė“ direktorę „ant kilimėlio“. Direktorė ant kilimėlio pabūna neilgai, nes turi išbėgti į savivaldybės komiteto posėdį, kuriame bus svarstomas AJC svarbus klausimas – lėšos 2013-iesiems metams. Iš savivaldybės grįžusi R.Vilkeliene dar randa pavaldinius tebesikalbančius, bet pasiteiravus, ar kas turi jai kokių nors klausimų, niekas esą nieko neklausia.

Tačiau direktorė į rankas gauna kreipimąsi, pasirašytą 28 iš 63 centre dirbančių žmonių. Kreipimosi tekstas taip kerta direktorei į paširdžius, kad ji iš karto nuneša Švietimo skyriaus vedėjui V.Valūnui prašymą atleisti ją iš užimamų pareigų. „Pagalvojau: jeigu žmonės taip mano darbą vertina, aš negaliu toliau jiems vadovauti.“

Natūralu, kad vedėjas paprašo direktorės paaiškinti tokio netikėto žingsnio priežastis. Tada direktorė R.Vilkeliene ir parodo V.Valūnui minėtą AJC darbuotojų kreipimąsi.

Elenos Tervidytės fotokompozicija

Kreipimasis pirmas: „Dauguma jaučia psichologinę įtampą“

Trys R.Vilkeliene pavaduotojai kreipimosi pradžioje teigia šiuo raštu siekiantys atkreipti įstaigos vadovo dėmesį į psichologiškai nepakeliamą kasdieninio darbo atmosferą ir patį darbinį procesą, kurį vadovas laikas nereikšmingu, ir priduria, kad psichologinę įtampą jaučia dauguma įstaigos darbuotojų. Tada pretenzijos direktorei suskirstomos į 8 punktus (pateikiame tik pagrindinius teiginius).

1. Ar gali taikomas vadovavimo principas „Skaldyk ir valdyk“ sukurti nuoširdžių darbinę atmosferą, kai įstaigoje supriešinti bemaž visi darbuotojai?

2. Dauguma įstaigoje dirbančiųjų bijo viešai išsakyti savo nuomonę, žinodami vadovo „demokratiškumo“ principą – „kaip pasakysiu, taip ir bus“.

3. Paradoksalu, bet daugelis darbuotojų eilinę darbo dieną ar eidami į susirinkimus, posėdžius, pasitarimus pradedą nuo vaistų, dėl įtampos ir nežinios „o kas laukia „naujo“ dabar?“.

4. Ar įmanoma sklandžiai dirbti, kai vadovo pozicija tuo pačiu klausimu yra nepastovi skirtingų darbuotojų atžvilgiu?

5. Ankstesnieji, jau dabar pakeisti naujais, darbuotojų pareigybių aprašymai buvo tiesiog grubiai „nurašyti“, niekuo neargumentuojant.

6. Iš įstaigos vadovo lūpų neretai išgirstame pastabas apie kultūringą bendravimą. Su tuo sutinkame visi. Tik ką matome pavyzdžių? Ogi situaciją – „Sakau viena, darau kaip noriu“. Noriu sveikinuosi, noriu ne. Mes pratinamės ir baigiame įprasti prie elementaraus nemandagumo, nuotaikų demonstravimo, balso pakėlimo – visa tai su laiku net pačiame ramiausiame žmoguje išprovokuoja tokį pat atsaką.

7. Taip pat manome, kad yra dalykų, kurie neteikia vadovui ne tik garbės, bet ir solidumo: tai „užkulisiniai“ asmeninių gyvenimų aptarimai, nuolatinis nepasitenkinimo ir kitokios „rūšies“ nenuotaikų demonstravimas, didžiavi-masis ne kasdieninio darbo pasiekimų rodikliais, o išskirtinai tik savo projek-tine veikla.

8. Vadovas visų pirma turėtų didžiuotis savo kompetencija visais įstai-gų liečiančiais klausimais – pradedant ūkiniais, baigiant ugdymo procesu. Ko, deja, neretai pasigendame.

Regina Vilkelienė

Nuo 1983 metų dirbo Alytaus rajono kultūros namų meno vadove, Alytaus miesto sporto rūmų direktoriaus pavaduotoja sportiniam-kultūriniam darbui, Pietų Lietuvos biržos direktore reklamai ir informatikai, buvo individualios įmonės savininkė, Alytaus kolegijoje dirbo Informacinio centro vedėja, oratorinio meno, komunikacinės elgsenos dėstytoja.

Nuo 2001 m. – Alytaus moksleivių kūrybos centro direktorė.

Turi I vadybinę kvalifikacinę kategoriją.

2005 m. Alytaus miesto mero apdovanota medaliu už Alytaus vardo garsinimą. 2006 m. už tradicinės labdaros akcijos „Vaikai gelbsti vaikus“ nominuota Alytaus miesto titului „Kilniausias poelgis“.

2010 m. Alytaus miesto mero apdovanota medaliu už nuopelnus.

Kreipimosi iniciatoriai pabaigoje tikina norintys atviros, nuoširdžios diskusijos ir siekiantys kompromiso. Kokio – pašaliečiui lieka neaišku.

Pasipriešinimo direktorei iniciatoriai ir dabar tikina, kad R.Vilkeliene atsistatydinimo ar atstatydinimo jie nesiekiantys, todėl ir į valdžios institucijas nesikreipė. Tokia nuostata užfiksuota ir garsiojo susirinkimo (11 26) protokole: „Kadangi direktorė Regina Vilkelienė nepanoro atvirai kalbėtis apie situaciją susirinkimo metu, išgirdome vienintelę frazę „jei reikia – atsisistatydinsiu“, ko centro bendruomenė tikrai nesiekia, demokratiškai nusprendėme kreipimąsi perduoti direktorei ir dar kartą paprašyti raštu atsakyti į darbuotojų iškel-tus probleminius klausimus.“

Nenormalūs reikalavimai ir apgailėtinos sąlygos

► Atkelta iš 1 p.

Išmokite užsienio kalbą stebuklingu būdu

Štai, pavyzdžiui, pedagogas, norintis įgyti aukštesnę kvalifikacinę kategoriją, privalės – ci-tuoju – „mokėti bent vieną užsienio kalbą, mokėjimo lygis turi atitikti ne žemesnį kaip B1 kalbos mokėjimo lygį (pagal Bendruosiuose Europos kalbų metmenyse nustatytą ir apibūdintą šešių kalbos mokėjimo lygių sistemą)¹“.

O už kokius pinigus tas pedagogas turi įgyvendinti šią valdininkų užgaidą – už švietimo sistemos skiriamus grašius ar už savo vargingą atlygį? Kas mokės už pavadavimus, kai pedagogai išvažiuos mokyti: nemanykit, kad kalbą jie išmoks per 5 dienas, kurias skiria švietimo sistema, nes daugiau nebelieka pinigų. O jei panorėtų bent keletas iš to paties kolektyvo kalbos pasimokyti – ir tų lėšų nepakaktų.

Mūsų ministrai, jų patarėjai, Seimo nariai, ketverius ir daugiau metų už mūsų pinigų (beprotiškas sumas) keliaujantys mokyti į tolimiausius pasaulio kraštus, ir tai sunkiai „slebizavoja“ angliškai, o štai eilinis darbuotojas privalo užsienio kalbą išmokyti kažkokiu stebuklingu būdu.

Ministru gali būti bet kas, o štai auklėtoja...

Kita beprotybė: „Dirbti mokytoju pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio, bendrojo ugdymo ir formalųjį švietimą papildančio ugdymo programas gali asmuo, įgijęs aukštąjį (aukštesnįjį, įgytą iki 2009 metų, ar specialųjį vidurinį, įgytą iki 1995 metų) išsilavinimą, turintis pedagogo kvalifikaciją (neturintis jos privalo įgyti per 2 metus nuo darbo mokytoju pradžios) ir baigęs mokomąjį dalyką / sritį atitinkančias programas.“²

Tai reiškia, jog pedagogas, kuris yra baigęs vaikystės pedagogikos studijas, bet neturi auklėtojo kvalifikacijos, arba buvęs pradinį klasių mokytojas, turintis pedagoginį išsilavinimą, bet neturintis profesinės auklėtojo kvalifikacijos, privalo vėl stoti į universitetą ir mokėti nemažus pinigus už studijas, užuot tiesiog išklauses perkvalifikavimo

programos ir toliau dirbęs pedagoginį darbą, tik jau su mažais vaikais.

Ministrais Lietuvoje gali būti bet kokios profesijos atstovai, pvz.: krašto apsaugos sistemai gali vadovauti gydytojas, aplinkos apsaugos – architektas, socialinės apsaugos ir darbo – chemikas ir pan. Jiems papildomo mokslo universitete siekti nereikia – svarbu, kad mokėtų skaityti ir parašus dėti.

Taigi mūsų įstatymai griežtais reikalavimais suvaržo tik eilinių darbo žmonių galimybes, o aukštiems valstybės ponams tokie reikalavimai negalioja. Ar tai – ne absurdas, ar ne diskriminacija?

Auklėtojų padėjėjos: už minimumą – minimaliai

Pakalbėkime apie auklėtojų padėjėjas. Jomis gali būti kas tik nori ir kam užtenka atlyginimo minimumo.

Bet juk auklėtojų padėjėjos taip pat dirba su vaikais, tad jos privalo turėti nors elementarų supratimą apie vaiko psichologiją, pagrindinius jo poreikius, bendravimo su vaiku ypatumus ir pan., o svarbiausia jos turi mylėti vaikus. Man per savo beveik 20 darbo metų teko sutikti nemažai tokių „padėjėjų“, kurios jokiais būdais negali dirbti vaikų įstaigose. Tačiau ir vėlgi – mes negalime reikalauti iš žmonių, kad jie tas kompetencijas įgytų, nes už valytojos atlyginimą auklėtojos padėjėjos tik tokį darbą ir atlieka, o įstaiga į mokymus jų išleisti negali. Spėkite, kodėl? Taip, nėra pinigų.

Darbas nuolatiniam triukšme, įtampa, atsakomybė, – kas nori dirbti tokį darbą ir už tokį atlyginimą? Tik tas, kuris neturi kito pasirinkimo.

Kompetencijos – kone profesorių! O atlyginimai?

Kaip jau minėjo prof. G.Merkys, specializuotų tyrimų centrų, kurie nuolat vykdytų su ikimokykliniu ugdymu susijusius tyrimus, Lietuvoje nėra. Ikimokyklinis ugdymas neturi ir atskiros specializuoto leidinio (dėkojame geradariui, kuris sukūrė portalą www.ikimokyklinis.lt).

Mokyklos, pradedant pradinėmis ir baigiant gimnazijomis, turi joms parengtas mo-

kymo programas. O štai bendros ikimokyklinio ugdymo programos nėra: jei kam reikia – patys susikurkite. Mokyklos turi konkrečią pasiekimų vertinimo sistemą. O kaip įvertinti mažųjų pasiekimus, į ką orientuotis? Negi mažų vaikų pasiekimai neverti dėmesio? O gal auklėtojos tokios profesionalios, kad gali atlikti mokslinius tyrimus ir remdamosi jų rezultatais parengti profesionalią ugdymo programą, kuri nepakenktų ir kuri padėtų vaikus ugdyti veiksmingai bei kokybiškai, o tą ugdymo programą įgyvendinus – dar ir suteiktų pedagogams įrankius profesionaliai įvertinti vaikų pasiekimus?

Jeigu ikimokyklinio ugdymo pedagogės pajėgios tokias programas sukurti, – o tai prilygsta profesorių ir mokslininkų darbams, – kodėl jų atlyginimai tokie gėdingai maži?

Pradinio ugdymo mokytojai turi visą metodinę literatūrą, mokytojų knygas, mokiniai – pratybas, priemones. Nekalbu jau apie aukštesniųjų klasių mokytojus. Ikimokyklinio ugdymo pedagogai viso to neturi – vien „europinius“ reikalavimus. Tai kodėl jie gauna smarkiai mažesnę atlygį už mokytojus? Ar tai teisinga?

Į mokytojų kompetencijas orientuoti ir atestacijos nuostatai: juose nurodyti vertinimo kriterijai sunkiai pritaikomi ikimokyklinio ugdymo pedagogų veiklai vertinti.

Kai Palangoje lankėsi dabar jau buvęs ministras G.Steponavičius, susitikimo su pedagogais metu jo paklausiau, ar negalvojama papildomam vaikų lavinimui skirti tam tikrų sričių specialistų etatų. Tąsyk sistemos vadovas pareiškė, kad auklėtojos yra puikiai paruoštos vaikus profesionaliai mokyti meno sričių, sporto, kalbų ir kitko.

Vadinasi, pedagogai ikimokyklinukai ir vėl savo kompetencija lenkia mokytojus? Prašau mokytojų neįsižeist, – nenoriu supriešinti šių pedagogų grupių. Tačiau noriu atkreipti visuomenės dėmesį į tai, kad negalima auklėtojų laikyti švietimo sistemos pelenėmis, o mokytojų – princesėmis. Juk auklėtojos daugiau sia dirba su vaikų šeimomis, atpratina mažylius nuo sauskelnų, rengia juos mokyklai, ugdo patalinius socialinius įgūdžius, moko bendrauti su bendraamžiais, nesityti iš kitų ir neleisti, kad tyčiotųsi iš jų, moko savarankiškumo ir iniciatyvumo (paskaitykit auklėtojų parengtas ugdymo programas), – kad tėveliams ir mokytojams būtų lengva su vaikais, kai jie ims lankyti mokyklą.

Jei pedagogai gautų padorų atlygį ir būtų atkurtas ikimokyklinio ugdymo pedagogo au-

■ I. Kuojienė

Nuotr. iš asmeninio I. Kuojienės archyvo

toritetas, kiek atsirastų gerų specialistų ir šios srities profesionalų! Jie sudarytų puikias sąlygas vaikui Lietuvoje išsiugdyti visus reikiamus įgūdžius, kad jis gyvenime taptų sėkmingu ir laimingu žmogumi. Mums nereikėtų blaškytis ir rinkti trupinius iš kitų šalių švietimo sistemų – turėtume savo, būtent mums tinkančią, nuoseklią ir efektyvią sistemą. Gal sumažėtų ir nelaimingų vaikų bei jaunųjų savižudžių...

Vienykimės, diskutuokime, veikime

Laisvoje Lietuvoje buvo pateikta tikrai daug gerų ikimokyklinio ugdymo srities idėjų. Tačiau, kad ir kaip būtų apmaudu, šioms idėjoms realizuoti nebuvo sukurtos tinkamos sąlygos. Taip pat, beje, ir visose kitose švietimo sistemos srityse: valstybinių egzaminų, profiliuoto mokymo, stojimo į aukštąsias mokyklas, studijų programų, mokėjimo už studijas ir t. t. Nieko stebėtino, kad vis daugiau jaunimo išvažiuoja studijuoti svetur, o dažniausiai ten ir pasilieka. Nepriklausomybė atėmė iš daugelio tėvų (taip pat ir iš manęs) vaikus, iš vaikų – tėvus. Štai tokia mūsų dabartinė švietimo politika.

Nemanau, kad jau viskas prarasta. Tačiau mums, ikimokyklinio ugdymo pedagogams, šios srities specialistams, vaikų tėveliams ir visai visuomenei reikia susivienyti ir nelaukti, kad mums kas iš „aukščiau“ pateiktų viską paruoštą. Turime parodyti iniciatyvą, aktyviau burtis į darbo grupes, dažniau susitikti ir diskutuoti, aptarinėti aktualias ir problemines ikimokyklinio ugdymo sritis. O kai turėsime konkrečių pasiūlymų – tai, žiūrėk, ir palaikymas atsiras.

Mes, lietuviai, esame labai kantrūs ir pasyvūs, tačiau be galo darbštūs ir išradingi. Nustokime kantriai laukti ir kankintis – imkime pirmiausia keisti savo požiūrį, o po to imkimės konkrečių veiksmų – įgyvendinkime savo idėjas ir sumanymus.

Tik nuo mūsų priklauso, kaip mes gyvename.

Irma KUOJENĖ,

Palangos lopšelio-darželio „Pasaka“ direktoriaus pavaduotoja ugdymui

KONFLIKTAS

► Atkelta iš 8 p.

Kreipimasis antras: „Direktore, Jūs puikus kolektyvo lyderis“

Gavęs AJC direktorės R.Vilkėlienės prašymą atleisti ją iš užimamų pareigų, patyręs „vilkas“ V.Valūnas neskuba. Ir iš tikro po kelių dienų (11 30) AJC direktorę ir jį pasiekia kardinaliai priešingas kreipimasis. Jame rašoma:

Mes, žemiau pasirašiusieji (27 parašai) Alytaus jaunimo centro darbuotojai, esame nusiminę sužinoję apie Jūsų ketinimus nutraukti darbo sutartį ir palikti mūsų kolektyvą. Manome, kad Jūs, būdama puikus kolektyvo lyderis, organizatorius, be galo stiprus ir įstaigos problemomis gyvenantis, tuo pačiu esate jautrus žmogus, išgyvenantis tokias pačias emocijas, kaip ir kiekvienas iš mūsų, todėl toks neapgalvotas ir neetiškas kai kurių mūsų darbuotojų elgesys Jus nepaprastai įskaudino ir privedė iki tokio, mūsų akimis žiūrint, drastiško sprendimo. Su šiuo Jūsų sprendimu mes kategoriškai nesutinkame ir nemanome, kad Jūsų sprendimas atsistatydinti yra geras, kaip ir nemanome, kad mūsų kolegos, išsakę savo smulkias pretenzijas ir įvardiję jas kaip didžiausias gyvenime patirtas nuoskaudas, yra teisūs. Per šiuos bendrus darbo metus kartu mes tiek daug pasiekėme: ir darbo, ir asmeninio gyvenimo pergalių. Ne vienas iš mūsų esame ėję pas Jus patarimo, pagalbos ir esame to sulaukę.

Gerb. Direktore, esame įsitikinę, kad mes galime ir privalome dirbti kartu, tęsti pradėtus darbus ir bendrauti taip, kaip bendravome iki šiol: kartu džiaugdamiesi, kartu verkdami. Kreipiamės į Jus prašydami atsakyti savo sprendimo nutraukti darbo sutartį ir viliamės, kad ateityje, sudėjus bendras visų mūsų pastangas, mūsų darbiniai ir asmeniniai tarpusavio santykiai bus puikūs.

Štai taip vartosi žmonių nuomonės. Taip deginami nervai, brangus laikas, sveikata. Pasigilinsi į šią istoriją, jaučiu, kad yra antras dugnas, kurio nė viena į konfliktą įsivėlusė pusė žurnalistei nepasako. Tad jokių savo išvadų neteikiu.

Pabaigai priminsiu seną puikią sakmę.

Išminčius ir jo mokinys sėdi prie savo miesto vartų. Prie jų prieina keleivis ir klausia:

- Kokie žmonės šiame mieste gyvena?
- O kokie gyvena mieste, iš kurio pats atkeliavai? – pasiteirauja jo išminčius.
- Vagys, chuliganai, plėšikai, valkatos...
- Ir čia tokie pat, – atsako jam išminčius.

Po kurio laiko prie sėdinčiųjų prieina kitas keliautojas. Jis irgi paklausia, kokie žmonės tame mieste gyvena.

Išminčius ir jo pasiteirauja, o kokie gyvena jo mieste. Keleivis atsako, jog labai draugiški, darbštūs, sąžiningi, protingi.

- Ir čia tokius pat sutiksi, – patikina jį išminčius.

Keliautojui nuėjus, mokinys klausia mokytojo:

- Kodėl vienam pasakei, kad čia gyvena niekšai, o kitam – kad geri žmonės?

– Visur yra ir gerų, ir blogų žmonių, – atsakė išminčius. – Tiesiog kiekvienas randa ir pamato tik tai, ką sugeba surasti ir pamatyti.

Elena TERVIDYTĖ, „Dialogo“ vyriausioji redaktorė

Muzikos teorijos mokymas: patirtis ir inovacijos

Sutiko dirbti be atlygio

Renginių, skirtų solfedžio dėstymui, muzikos mokyklose paskutiniaisiais metais nėra gausu. Viena iš priežasčių – nuolat mažinamas teorinių disciplinų valandų skaičius, stambinamos grupės. Ne paslaptis, jog šiandien dažnam tokių įstaigų darbuotojui pirmiausia tenka spręsti toli gražu ne dalyko tobulinimo klausimus. Visgi, nepaisant susidariusios padėties, Vilniaus Karoliniškių muzikos mokyklos direktorė Aldona Skruibytė ragino mokytojus imtis iniciatyvos ir surengti respublikinį teorinių dalykų seminarą.

Į seminarą „Muzikos teorijos mokymas: patirtis ir inovacijos“ pakviesti specialistai sutiko atvykti savo lėšomis ir dirbti be atlygio, mokyklos muzikos teorijos, istorijos ir kompozicijos metodinė grupė bei direktorės pavaduotoja ugdymui Jolanta Babaliauskienė viršvalandžių, žinoma, neskaičiavo. Tokiu būdu, bendradarbiaujant su Lietuvos muzikos ir teatro akademijos Muzikos mokymo studijų centru (vedėja Aldona Juodelienė), buvo įmanoma suorganizuoti šį renginį ir už simbolinę 10 litų kainą išdalinti kvalifikacijos tobulinimo pažymėjimus.

Dalyviai į seminarą suvažiavo iš įvairių Lietuvos kampelių ir Vilniaus Karoliniškių muzikos mokyklos salę užpildė sausakimšai. Dviejų dalių programa, sudaryta iš pranešimų, praktinių darbų bei atvirų pamokų, aktualiausia buvo solfedžio mokytojams, tačiau savo įvairovę įdomi ir daug platesniam dėstytojų ratui.

Pasigalynėjo su Mozartu

Renginį atidarė direktorė A.Skruibytė. Vadovė glaudai pristatė Karoliniškių muzikos mokyklos veiklą per pastaruosius penkerius metus ir pasidžiaugė pasiektais rezultatais.

Kompozitorius, mokytojas ekspertas Donatas Prusevičius pranešimui ir praktiniam darbui pasirinko savo dėstojo dalyko temą „Komponavimo pradmenys“. Aptaręs esminius principus, kaip užrašyti raiškia melodiją, jai parinkti nenuobodų ritmą bei pritarimą nesinaudojant pianinu (instrumentas kuriantįjį neretai įspraudžia į paprasčiausios tonacijos bei kelių klasikinių kvintakordų rėmus), D.Prusevičius skyrė laiko mokiniams ir kitiems seminaro dalyviams sudarydamas galimybę pabandyti sukomponuoti bent 8 taktus muzikos iš duotos eilės natų, – beje, „pasiskolintų“ iš visiems žinomos W.A.Mozarto simfonijos nr. 40, g-moll pirmosios dalies pagrindinės temos pradžios. Per trumpą laiką užrašyti pavyzdžiai, žinoma, neatpažįstamai nutolo nuo klasicistinio stiliaus šaltinio, bet kartu maloniai nustebino kūrybingumu bei galimų variantų įvairovę.

Solfedžio: bent minimalaus dėmesio

Solfedžio mokytoja metodininkė Alytė Vitkauskienė, savo puikiai parengtais mokiniais jau daugelį metų žinoma tiek respublikinio solfedžio konkurso Kaune rengė-

■ Į seminarą „Muzikos teorijos mokymas: patirtis ir inovacijos“ pakviesti specialistai sutiko atvykti savo lėšomis ir dirbti be atlygio.

jams, tiek Vilniaus ar Kauno konservatorijų pedagogams, šįkart iš Alytaus atvykti su ugdytiniais, deja, neturėjo galimybių. Jos pranešimo tema buvo „Skaitymo iš lapo, transponavimo, akompanimento parinkimo įgūdžių lavinimas solfedžio pamokose“. Apie tokio pobūdžio veiklą dažnam šiandien baugu pagalvoti: muzikos mokyklose užsiėmimai reti, per juos vos spėjama „perbėgti“ pagrindinius dalykus. Ir nors klausos lavinimas bei muzikos rašto pažinimas yra profesionalaus mokymo pagrindas, solfedžio vis dažniau suvokiamas kaip „pagal galimybes“ instrumentalistų valandas papildanti ir taip jau „per sunki“ pamoka.

Visgi siekiant kokybiško ugdymo ir skiriant bent minimalų dėmesį skaitymo iš lapo, transponavimo ar akompanimento parinkimo įgūdžių formavimui, susidarytų galimybių tiek atskleisti mokinių gebėjimus, tiek pritaikyti kartais labai teoriškomis atrodančias žinias vaikų savarankiškam muzikavimui, – tai iš esmės ir yra vienas dėstojo dalyko tikslų.

Nesurepetuota pamoka

Didžiulio susidomėjimo sulaukė muzikologės, knygos apie Vytautą Venckų autorės, mokytojos ekspertės iš Vilniaus Balio Dvariono dešimtmetės muzikos mokyklos Svetlanos Puidokienės atvira pamoka „Mąstymo ir sistemos svarba pratimų solfedžiavime“. Su savo ketvirtų klasių moksleiviais ji intensyviu tempu pirmiausia perdainavo visą eilę intonacinių pratimų, paskui vaikai tas pačias nuoseklaus garsų judėjimo, pastoviųjų laipsnių, atskirų garsų apdainavimo ar šuolių intonacijas stengėsi atpažinti pratimuose ir, jas suvokę, savarankiškai perskaityti iš lapo.

Šią efektyvią laipsnių dainavimo sistemą mokytoja, remdamasi A.Ostrovskio veikalais, išplėtojo ir prita-

kė per daugelį metų praktikos savo darbe, pagal ją sudarė solfedžio vadovėlius, iš kurių jos mokiniai ir solfedžiavo.

Seminaro dalyvius sužavėjo ne tik pats darbo metodas, bet ir mokytojos ryžtas parodyti „nesurepetuotą“ pamoką, kurioje vaikai klysta ir taisosi lygiai taip pat kaip ir kolegų užsiėmimuose.

Naujų lavinimosi galimybių siūlo IT

Mokytoja metodininkė Nijolė Gelgotienė iš Utenos Lietuvoje garsėja savo aktyvia projektyne veikla. Ši pedagogė jau 35 metus dėsto solfedžio, domisi informacinėmis technologijomis. Susirinkusiesiems ji demonstravo darbo su interaktyviaja lenta galimybes – tokią lentą pati savo pamokose mielai naudoja kaip vaizdinę priemonę teorijai aiškinti, kaip mokymo priemonę ar kūrybinės mokinių užduotims atlikti. Pasak N.Gelgotienės, susipažinę su programomis „Sibelius Software“, „Band-in-a-box“, „Trainers“ ir „EarMaster School“ moksleiviai gali toliau savarankiškai lavintis dirbdami kompiuteriu, nes šiandien daugelis namuose veikia turi būtent kompiuterį, o ne pianiną.

Muzikos pamoka psichologo požiūriu

Su šypsena žvelgdama į mokytojo darbą iš šono, seminaro rimtį akimirksniu išskleidė Lietuvos muzikos ir teatro akademijos Pedagogikos katedros lektorė Laura Dubosaitė savo pranešimu „Muzikos pamoka psichologo požiūriu: lūkesčiai ir realybė“. Įvardijusi vaikų mąstymo raidos tarpsnius bei jų ypatumus, lektorė atkreipė dėmesį, jog iki 12 metų moksleiviai itin sunkiai suvokia teorines abstrakcijas, būtent todėl solfedžio mokytojas taip dažnai „nesusišneka“ su mokiniais. Čia pat visi pedagogai galėjo pasijusti pirmokais ir pabandyti įsiminti jiems nieko nesakančius išgalvotus „terminus“, – deja, taip pat beviltiškai nesėkmingai.

Psichologė, kuri kažkada pati mokėsi muzikos mokykloje, patarė teorijos apibrėžimus kiek įmanoma sieti su vaikams labiau žinomomis sąvokomis. Ieškoti kūrybiškų asociacijų galima ir kartu su ugdytiniais. Pasak lektorės, į solfedžio pamoką įtraukę įvairesnės veiklos judant, liečiant, rodant rankomis įvairius ženklus (tai atitiktų vaikų įgytą sensomotorinę kompetenciją), priartėtume ir prie mokinių lūkesčių: vaikai iš mūsų tikisi, kad pamokoje bus suprantama, įdomu ir linksma.

Būti labiau matomiems

Seminarą uždariusi Karoliniškių muzikos mokyklos direktorės pavaduotoja ugdymui Jolanta Babaliauskienė savo pranešime „Muzikos teorijos mokymo ypatumai Vilniaus Karoliniškių muzikos mokykloje“ aptarė teorinio skyriaus darbą ir paskatino mokytojus dažniau dirbti išvien, kelti aktualius sau klausimus, galbūt burtis į asociaciją ar rengti bendras programas, tačiau svarbiausia – būti labiau matomiems.

Ramunė KAZLAUSKAITĖ

➤ KOLEGA – KOLEGAI

Žaidimai su sniegu

Kauno lopšelyje-darželyje „Pasaka“ saulėtą žiemos dieną ugdytiniai savo kūrybinius gebėjimus atskleidė sniege. Vaikai sniegu padengtoje žaidimų aikštelėje lipdė sniego senius, statė pilis, kūrė pasakų personažus, spalvino ledą, sniegą, piešė ant jo. Fantazavo visi įstaigos ugdytiniai – net ir mažiausieji dvimečiai lopšelinukai bėgiojo ir margino sniegą buteliuose supiltais įvairių spalvų dažais. Lopšelinukų kūrybiškumas išsiskyrė savo spalvingumu bei ryškumu.

Vyresnieji ugdytiniai savo dirbiniais papuošti naudojo daugybę detalių: drabužių aksesuarų, akinių nuo saulės, lietsargių, nebenaudojamų mamų rankinių, tėčių kaklaraiščių, įvairios džiovintos gamtinės medžiagos, namų apyvokos reikmenų. Nulipdytiems seniems besmegeniams papuošti vaikai naudojo ir antrines žalias: nebespalvinančius flomasterius, kurie atstojo blakstienas, įvairius kamštelius – kaip sagas, panaudotus guašo indelius – vietoje ausų. Ugdytiniai net sumanė besmegeniams paskolinti šalikus, pirštines, kepureles...

Džiaugėmės, stebėdami vaikų kūrybiškumą: supratome, kad vaikams tereikia sudaryti sąlygas kūrybai, parūpinti įvairių reikmenų – ir jų kūrybiškumas skleisis gražiausiomis spalvomis. Medžiai tądien pražydo spalvotais žiedais, nes vaikai sukabino ant šakų vandeniniais dažais nuspalvintą, įvairiose formelėse užšaldytą ledą. Vaikų akys spindėjo džiaugsmu, kuomet jie į vandenį pylė įvairias spalvas, jas maišė vieną su kita, nešė į lauką vandens pripildytas formeles, balionus, o ryte skubėjo į darželį pamatyti savo ledo fantazijų.

Vaikų kūrybiškumas beribis, ypač džiugiai jis skleidžiasi natūralioje gamtoje, kai vaikui suteikiama kūrybinė laisvė, kai nevaržo jokie standartai ir taisyklės.

Jurgita TAMOŠIŪNIENĖ, Kauno lopšelio-darželio „Pasaka“ direktoriaus pavaduotoja ugdymui

Ar verta mokytis?

Po didžiųjų vasario švenčių patogiajį šikūrė mokyklos mokytojų kambaryje mokinių ir mokytojų diskusijai „Kodėl verta mokytis“. Temą diskusijai pasiūlė mokinių taryba. Diskusijos tikslas – išsiaiškinti priežastis, ribojančias mokinių veiklumą, aktyvumą, aptarti priemones ir veiksmus, kurių reikėtų imtis siekiant padidinti mokymosi motyvaciją.

Diskusijos dalyviai, aktyviausi 6–10 klasių mokiniai, mėgino apginti vyraujančią tarp mokinių nuomonę, jog mokytis neverta – svarbu išmokyti susirasti reikalingą informaciją. Diskusijoje dalyvavusios mokytojos, direktoriaus pavaduotoja vaizdžiai ir argumentuotai mėgino mokiniams paaiškinti, jog visavertei asmens saviraiškai realizuoti mokymasis yra būtina priemonė, sąlyga. Tai yra procesas, sistema, kai žmogus nuo pat kūdikystės sąmoningai ir nesąmoningai individualiai arba kolektyviai įgyja žinių, gebėjimų ir įgūdžių.

Diskusijos metu buvo nagrinėjamos šios temos: jaunimo poreikiai šiandien; jaunimo situacija šiandieninėje visuomenėje; jaunimo galimybės šiandienos mokykloje, bendruomenėje, valstybėje; švie-

timo įstaigų vaidmuo skatinant jaunimo verslumą. Daugiausia ginčų kilo mokiniams reiškiant norus, pageidavimus dėl mokymosi kokybės gerinimo mūsų mokykloje. Mokytojai atsakė į kiekvieną jaunuolių pasiūlymą, kantriai mėgino paaiškinti, kad mokiniams aktualūs klausimai dėl pamokų tvarkaraščio, neformaliojo ugdymo užsiėmimų tvarkaraščio, pertraukų trukmės yra derinami optimaliu, racionaliausiu būdu, tačiau pakeitimų galimybes riboja teisiniai aktai, įvairūs įstatymai (švietimo, higienos ir kt.).

Baigiant diskusiją prieita prie bendros išvados, kad tokio pobūdžio susitikimai tiek mokiniams, tiek mokytojams yra priimtini, reikalingi. Mokiniai pripažįsta stokojantys informacijos apie ugdymo(si) proceso organizavimo subtilybes. Mokytojos pasidžiaugė mokinių iniciatyvumu, drąsa reiškiant savo nuomonę, gebėjimu diskutuoti kultūringai, argumentuotai.

*Ina MUDURIENĖ,
Kupiškio r. Salamiesčio pagrindinės
mokyklos socialinė pedagogė,
diskusijos vedėja*

Sibiro haskių viešnagė mokykloje

Panevėžio specialiosios mokyklos mokiniai vieną dieną sulaukė išskirtinių svečių – į mokyklą atvyko klubo „Fluidus“ narės A.Dovidė ir V.Caronkutė su 5 šunimis, iš kurių 3 – Sibiro haskiai. Klubas su šiais augintiniais atlieka dogoterapiją (dogoterapija – tai reabilitacinis bei terapinis darbas su specialiai apmokytais šunimis). Renginį organizavę socialinė pedagogė **Ingrida Antanaitienė** ir psichologo asistentas **Ramūnas Jukna** „Dialogui“ pasakoja, jog mokyklos bendruomenei buvo pristatyta pažintinė-pramoginė veikla, kurioje dalyvavo visi mokyklos mokiniai. Trenerės trumpai pasakojo apie šiaurinius bei kitus darbinus šunis, surengė parodomąją dresūros pamokėlę, aiškino apie vaikų bendravimo su šunimis svarbą ir naudą, jausmų išraišką per fizinio kontakto su šunimi užmezgimą. Mokiniai galėjo susipažinti su šunimis, juos paglostyti, pamaitinti, pavedžioti, imituoti šunų elgesį, atlikti įvairias užduotis. Pasiskirstę į komandas atliko tikslinius pratimus, pasimokė dresūros komandų, įvairių triukų. „Netgi tie vaikai, kurie užsiėmimo pradžioje su nerimu ir nepasitikėjimu žvelgė į keturkojus draugus, veiklos pabaigoje susidraugavo su šunimis, meiliai juos glostė. Sibiro haskių veislės šunys pasižymi taikiu, ne agresyviu charakteriu. Apmokyti haskiai gali būti lengvai panaudojami darbui su vaikais, turinčiais baimių, emocinių problemų ir kt. Mokiniams pažintis su Sibiro haskais sukėlė daug gerų emocijų, išgyvenimų ir švelnumo. Šunys ugdo šį švelnumo pojūtį, skatina vaikų kūrybiškumą, globėjįšką rūpestį, padeda socializuotis. Šalti šlapai nosiukai, karts nuo karto švelniai bakstelėdami į vaiko ranką, neleidžia sustabarėti, vis kviečia į teigiamų emocijų kelionę“, – dalijasi informacijos autoriai.

■ Mokiniams pažintis su Sibiro haskais sukėlė daug gerų emocijų, išgyvenimų ir švelnumo.

Pliušinis zuikis ir fizinis aktyvumas

Kauno r. Ilgakiemio mokykloje-darželyje įvyko metodinė diena „Žaidimai ir fizinis aktyvumas“. Veiklą rodė mišrios ikimokyklinės ugdymo grupės vaikai, auklėtojos, sveikatos priežiūros specialistė ir meno vadovė.

Metodinę dieną vaikai pradėjo skanduote. Visą veiklą stebėjo pliusinis zuikis Sveikuolis (jį pasiūvo auklėtoja Ramunė Liaugaudienė), svečiai iš Kauno r. Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus, Švietimo centro, kolegos pedagogai, keletas tėvelių. Vaikai ir pedagogės parodė net 12 veiklų: linksmoji mankšta, linksmieji delniukai, ratelis „Kiškelis bebėgdams“, pliažo kamuolys, estafetės su spalvomis ir tuneliu, namo statymas iš didelių plytų, pratimai su parašytu, žaidimas „Stop ir eiti“, relaksacija su akmenukais. Visus žaidimus lydėjo nuotaikinga muzika – meno vadovė grojo pianinu ir leido muzikinius įrašus. „Refleksija: mums reikia rodyti atviras veiklas, kad tobulėtume, mums reikia stebėti atviras veiklas, kad tobulėtume, mums reikia kurti ir dirbti komandoje“, – rašo **Aušra Gužauskienė**.

Jau metai, kaip Ilgakiemio mokykla-darželis įstoja į Sveikatą stiprinančių mokyklų tinklą (SSMT). Per 2012-uosius įgyvendintas projektas „Judėk aktyviai – gyvenk sveikai“. Antri metai daug dėmesio įstaigoje skiriama rytinei mankštai – ji vyksta ir mokykloje, ir darželyje. Šiomet pabandyta sujungti meninį ugdymą ir aktyvų vaikų judėjimą.

■ Ilgakiemio mokyklos-darželio bendruomenė šiemet užsibrėžė aktyvų vaikų judėjimą kūrybiškai sieti su meniniu ugdymu.

KONFERENCIJOS

Ko reikia šiandienos jaunam žmogui?

Tauragės Žalgirių gimnazijoje organizuota rajono mokyklų mokytojų, klasių auklėtojų, pagalbos mokiniui specialistų gerosios patirties sklaidos konferencija „Inovacijos ir kūrybiškumas ugdant jauno žmogaus asmenybę“. Renginio tikslas buvo paskatinti rajono pedagogus konstruktyviam dialogui apie šių dienų jauno žmogaus poreikius, jų kompetencijų ugdymą. Konferencijoje, pasak „Dialogui“ parašiusių jos organizatorių, net 19 pranešėjų iš 12 mokyklų pristatė savo darbo patirties pavyzdžių įvairiais nepamokinio ugdymo aspektais. Kalbėta apie veiksmingus darbo metodus su klase, bendradarbiavimo galimybių plėtrą planuojant karjerą, mokinio saviugdos, klasių mikroklimato formavimo, savivaldos klausimais. Buvo aptartos mokinių saviraiškos galimybės propaguojant savanorystės, sveikos gyvensenos, lyderystės idėjas. Dalintasi sėkminga tarptautinių projektų įgyvendinimo patirtimi. Kad būtų lengviau bendrauti su kitais, konferencijos dalyviai mokėsi pažinti save: Žalgirių gimnazijos mokytoja J.Pukelienė pristatė renginio dalyviams Nyderlandų specialisto D.Ofman pagrindinių žmogaus savybių teoriją. Konferencijoje dalyvavę svečiai iš Tauragės apskrities vyriausiojo policijos komisariato aptarė bendradarbiavimo galimybes sprendžiant nepilnamečių elgesio problemas, pristatė vykdomas prevencijos priemones.

Už saugų internetą!

Tarptautinei saugesnio interneto dienai paminėti Klaipėdos universitete organizuota internetinė respublikinė konferencija „Junkis pagarbiai ir atsakingai“. Joje dalyvavo ir Pranciškonų gimnazijos (Kretinga) septintokai su informacinių technologijų (IT) mokytoja E.Mėžetiene ir klasių auklėtoja R.Žiubriu. Gimnazijos jaunųjų žurnalistų būrelis narė **Monika Srėbaliūtė** „Dialogui“ pasakoja: „Konferencijos metu mokiniai iš Šiaulių, Kauno, Vilniaus ir Klaipėdos išsakė savo nuomonę apie bendravimą elektroninėje erdvėje ir priėmė Garbingo elgesio internete kodeksą. Jame išskirtos 4 svarbiausios temos (bendravimas socialiniuose tinkluose, įvaizdis internete, komentavimas, bendravimas elektroniniu paštu), suformuluotos taisyklės, kuriomis reikėtų vadovautis būnant elektroninėje erdvėje. Dalyvių manymu, šis kodeksas vertas kabėti IT kabinete, juo turėtų remtis kiekvienas.“ Konferencijoje mokiniai ne tik diskutavo apie saugų internetą, klausėsi Arno Lukošiaus paskaitos „Kita interneto pusė...“, bet ir atliko testus.

Šypsenos ir labdara sušildė šuniukus

Žydai turi tradiciją – prieš kiekvienas šventes paremti likimo nuskriaustuosius. Šiais metais *Tu bi Švat* šventės išvakarėse Vilniaus Šolomo Aleichemo vidurinėje mokykloje šurmuliavo mugė, kurioje mokiniai prekiaavo savo pagamintais skanėstais, o surinktus pinigėlius (1417 litų) paaukojo Tautmilės gyvūnų prieglaudai. Vaikai galėjo patys pamatyti, kam buvo skirti jų paaukoti pinigai – į mokyklą buvo pakviesti ypatingi šios prieglaudos gyventojai – senbuviai, kurie jau negali rasti naujų namų, nes yra per seni arba luošai.

„Moksleiviams šis susitikimas paliko gilų įspūdį, – pasakoja „Dialogui“ mokyklos bibliotekininkė **Audronė Nenartavičienė**. – Po susitikimo keturios septintokės nutarė aukoti savo laisvalaikį ir tapti Tautmilės prieglaudos savanorėmis. Jos žada savaitgaliais važinėti į prieglaudą, vedžioti šuniukus ir tvarkyti jų narvelius.“

■ **Vaikai galėjo patys pamatyti, kam buvo skirti jų paaukoti pinigai – į mokyklą buvo pakviesti Tautmilės prieglaudos senbuviai, kurie jau negali rasti naujų namų, nes yra per seni arba luošai.**

Karjeros diena Švenčionių vidurinėje

Švenčionių vidurinės mokyklos Ugdy-mo karjerai koordinacinė grupė organizavo Karjeros dieną. Joje, be mokyklos bendruomenės, dalyvavo sėkmingai karjeros kelią pasirinkę buvę mokyklos mokiniai, verslininkai, socialiniai partneriai, kiti svečiai.

Karjeros dienos idėjos iniciatorė ir koordinatorė mokytoja **Liudmila Semaško** pasakoja: „Iš pat ryto mokyklos koridoriuose šurmuliavo Idėjų mugė, kurioje mokiniai pristatė originalius, pačių pagamintus kūrinus. Visi mugės dalyviai turėjo galimybę įsigyti išskirtinių darbų, meno kūrinių, saldumynų. Kol vieni derėjosi dėl kainos, kiti domėjosi darbų technikomis, sėmėsi naujų idėjų. Dairantis po tvarkingai ant stalų išdėliotus darbelius, skaitant reklaminius skelbimus, buvo aišku – štai čia ir atsiskleidžia pirmieji verslumo įgūdžiai...“

Džiugu, jog į mokyklą atvyko daug norinčių ir galinčių papasakoti apie savo profesines patirtis. Kadangi ne kiekviena klasė turėjo galimybę pamokose susitikti su visais svečiais, šie mielai sutiko dar neprasidėjus pamokoms aktų salėje bent trumpai papasakoti apie save, savo darbo pobūdį, pasidalinti mintimis apie karjerą. Apie ugdymą kar-

jerai mokykloje papasakojo šios informacijos autorė, įdomią veiklą – vertybių aukcioną pristatė septintokai. Na, o toliau visi – mokiniai, svečiai ir mokytojai – išskubėjo į ne-tradicines pamokas, kuriose profesijų atstovai ir studentai pasakojo apie savo profesinę veiklą, darbą, konsultavo. Trečioji pamoka buvo klasės auklėtojo ir mokinių diskusija: ką sužinojau, ką supratau, kokias išvadas galio padaryti, kuo man ši patirtis naudinga, – į šiuos ir daug kitų klausimų buvo stengiamasi atsakyti diskutuojant susėdus prie apskritų stalo klasių bendruomenėse.

Nebuvo pamiršti ir mažiausieji mokyklos mokiniai – pradinukai. Jie taip pat aktyviai dalyvavo Karjeros dienos renginiuose ir įvairiai susipažino su profesijų pasauliu: vieni domėjosi amatais, kiti kūrė verslo reklamas, tretieji piešė tėvėlių profesijas, o kai kurie netgi keliavo į ekskursijas ir aplankė „Firido“ spaustuvę, priešgaisrinę gelbėjimo tarnybą.“

Organizuoti Karjeros dieną švenčioniškius paskatino dalyvavimas respublikiniame projekte „Ugdymo karjerai ir stebėsenos modelių sukūrimas ir plėtra bendrajame lavinime ir profesiniame mokyme“.

■ **Švenčionių vidurinės mokyklos bendruomenė džiaugiasi, jog surado daug norinčiųjų ir galinčiųjų atvykti į mokyklą ir papasakoti apie savo profesines patirtis.**

Vijo žiemą sočiai pasistiprinę

Marijampolės Jono Totoraičio pagrindinės mokyklos direktoriaus pavaduotojas ugdymui **Egidijus Tulickas** kartu su jaunaisiais mokyklos žurnalistais parašė „Dialogui“, kaip jų bendruomenė Užgavėnės šventę. „Džiaugsmo, juoko ir geros nuotaikos netrūko. Mokiniai pademonstravo savo išmonę pristatydami Užgavėnių kaukes, jas vertino kompetentinga komisija. Šventinis šurmulyš dar labiau sustiprėjo, kai leidomės rungtyniauti. Visi šventės dalyviai galėjo ne tik sušilti prie Užgavėnių laužo, bet ir pasivaikinti skaniais blynais „Blyninėje“, kur šeimininkavo mokyklos direktorė bei mokytojos. Gardūs kvapai viliojo paskanauti puikios žuvenies. Žiemą išvaryti ne taip ir lengva, tad lauk ją vijome sočiai pasistiprinę ir visi kartu sustoję aplink liepsnojančią Morę“, – pasakoja informacijos autoriai.

Visada laukiame sugrįžtant

Prienų r. Balbieriškio pagrindinės mokyklos darbuotojai į užtarnautą poilsį išleido savo kolektyvo narę, ilgametę prancūzų kalbos mokytoją, o paskutinį dešimtmetį – mokyklos bibliotekininkę **Reginą Mažeikienę**. „Mokykloje Regina praleido 43 metus. Rami, mėgstanti vienetą tarp knygų, Regina visada mielai išklausydavo ir surasdavo gerą žodį visiems, kurie tik į ją kreipdavosi. Už nuoširdų ilgametį darbą bibliotekininkei padėką įteikė Prienujų rajono meras V.Bujanauskas, dėkojo bendradarbiai, o mokyklos direktorius S.Valančius palinkėjo neužmiršti kelio į mokyklą – kiekvienas bendruomenės narys visada laukiamas bendruose renginiuose ir šventėse“, – rašo „Dialogui“ mokytoja **Reda Valančienė**.

Modelis drąsino vaikus

„Podiumas, rampų šviesos, madingi rūbai, fotografų dėmesys – šiandien turbūt nėra mergaitės, kuri bent jau svajonėse nenorėtų būti modeliu. Tačiau mados pasaulyje pirmuosius laurus skinanti Panevėžio Juozo Balčikonio gimnazijos moksleivė **Evelina Žlibinaitė** tvirtino, kad niekada nebūtų tuo susidomėjusi, jei ne jos ydinga laikysena ir močiutės paskatinimas nueiti į modelių agentūrą. Dėl sveikatos problemų prieš pusantų metų pradėjusi lankyti agentūrą, Evelina kaip modelis atstovavo Lietuvai – pirmiausia Latvijoje, o dabar ir Kinijoje, kur sulaukė šios srities žinovų pripažinimo. Vienuoliktoje klasėje besimokanti mergina planuoja studijuoti mediciną, tačiau dėl to modelio karjeros atsakyti nežada“, – pasakoja „Dialogui“ **Eglė Genienė**.

Panevėžio kurčiųjų ir neprisigirdinčiųjų pagrindinės mokyklos (PKNPM) ugdytinių susitikimas su modeliu E.Žlibinaitė buvo surengtas neatsitiktinai. Jau ketvirti metai mokykla vykdo sveikos gyvensenos ugdymo programą bei projektą „Siekiu būti kaip jie“. „Kuo susijusios sveikos gyvensenos ugdymo programa ir modelio karjera? Norėjome, kad mūsų mokiniai ne iš vadovėlio, bet akivaizdžiai išgirstų, kiek reikia pastangų ir darbo įdėti, norint ištaisyti netaisyklingą laikyseną bei pasiekti norimų rezultatų“, – aiškina PKNPM direktorė **Danutė Kriščiūnienė**.

Evelina susitikime neslėpė, jog įvertinimo sulaukė sudėjusi tai, ką turi „nuo Dievo“, ir dideles savo pastangas. Mokinius labiausiai domino, kaip E.Žlibinaitė buvo pakviesta į Kinijoje vykusį tarptautinį konkursą bei įspūdžiai iš jo.

■ **Modelio karjeros siekianti Evelina Žlibinaitė su PKNPM mokinukais**

Gurmaniškas skonis ir karjera

Renata Venckienė parašė „Dialogui“ apie Klaipėdos Vitės pagrindinėje mokykloje vykusius Karjeros savaitės renginius. Mokiniais organizuotos pažintinės išvykos į „Klaipėdos energiją“, S.Jokužio leidyklą-spaustuvę ir gamyklą „Vakarų laivų remontas“. Visą savaitę vyko filmų apie profesijas peržiūra, aptartos asmeninės savybės, reikalingos norint įgyti konkrečią profesiją, atliktos įvairios interaktyvios karjeros ugdymo užduotys. Mokytojai vedė integruotas ugdymo karjerai pamokas. Pasak informacijos autorės, labiausiai moksleivius sudomino renginys „Dovanoju patirtį“. Jo metu mokiniai susitiko su įvairių profesijų atstovais, atliko nemažai išradingumo, kūrybinės išmonės ir profesinių žinių reikalaujančių užduočių. O ketvirtadienį vienos dienos įmonę įkūrę devintokai visą mokyklos bendruomenę pakvietė paskanauti jų pačių sukurtų gurmaniško skonio ekologiškų arbatų ir keptų skanėstų.

Prisiminta Šv. Agota

Kėdainių PRC Pramonės ir paslaugų skyriuje paminėta Šv. Agotos diena, vasario 5-oji. Maisto pramonės darbuotojo specialybės mokiniai, vadovaujami profesijos mokytojų **Irenos Merkelienės** ir **Zofijos Trumpickienės**, parengė šia tema įdomią stendinę medžiagą. Profesijos mokytojos dalyvavo Šv. Jurgio bažnyčioje laikytose mišiose, iš kurių į mokyklą grįžo su pašventintu duonos kepalu. Duoną suraikė, pasakojo apie Šv. Agotos dienos prasmę, dalijo mokiniams po duonos gabalėlį, paaiškino, kad, parsinešę į namus, pagarbiai padėtų kur nors į saugią vietą ir laikytų visus metus – tai saugosią namus nuo gaisro, ligų ir kitų nelaimių. Apie tai „Dialogui“ parašė Kėdainių PRC Pramonės ir paslaugų skyriaus mokytoja **Birutė Konstanblackaitė**.

Kanonizuotųjų palaikai niekam nereikalingi?

Apie tragišką paskutiniojo Rusijos caro ir jo šeimos žūtį išspausdinti kalnai literatūros. Byla užbaigta prieš daugiau nei gerą pusmetį, tačiau nužudymo, įvykdyto 1918-ųjų liepą, istorija nebaigta.

Po 90-ies metų

Neįtikėtina, tačiau nepalaidoti caro vaikų Marijos ir Aleksejaus palaikai yra atsidūrę Rusijos Federacijos tyrimo komitete – tyrimo daiktinių įkalčių bei nepareikautų palaikų kategorijoje. Vyr. kriminalistas Vladimiras Solovjovas, 20 metų tiriantis Romanovų šeimos nužudymo aplinkybes, jaučiasi gerokai sutrikęs: rusų monarcho vaikų kaulėliai niekam nereikalingi? Ir tai nepaisant tos aplinkybės, kad caro šeimos nariai 2000-aisiais Rusijos pravoslavų cerkvės buvo kanonizuoti kaip kankiniai?

V.Solovjovas pasakoja, jog caro šeimos sušaudymą vienas pirmųjų pradėjo tyrinėti admiralas A.Kolčako 1919 metais šiam darbui paskirtas Nikolajus Sokolovas. Buvo surinkta dešimtys liudininkų liudijimų, dokumentų, tačiau pačių palaikų taisyklė aptikti nepasisekė. Tebuvo surasta dešimtys ugnyje apdegusių kaulų, bet šie pasirodė esą gyvulių – likučiai raudonarmiečių puotos, surengtos susidorojus su nelaimingaisiais. Per dešimtis metų trukusias paieškas buvo perkastos tonos žemių. Ties Jekaterinburgu 1991 m. atkasti kaulų fragmentai, ekspertų vertinimu, buvo devynių žmonių palaikai. Trūko dar dviejų asmenų kaulų, juk sušaudyta buvo 11 suimtųjų – caro šeima, tarnai ir daktaras E.Botkinas. Budeliai, bandydami supainioti pėdsakus, nusprendė atskirai palaidoti caraitį ir vieną iš jo seserų. Laidota naktį. Kol vieni kasė duobę vidury kelio, kiti lauže degino caraičio ir jo sesers kūnus. Vėliau juos dar užpylė rūgštimi. Tai ekspertizė nustatė 2007-aisiais, kai už 70 metrų nuo pirmosios kapavietės buvo aptikta antroji.

Kas įrodo, kad rasti 90 metų žemėje išgulę berniuko palaikai yra būtent Aleksejaus Romanovo? Iššifruotas DNR genotipas su reta hemofilijos rūšimi, nuo kurios kentėjo sosto įpėdinis. Yra žinoma, jog hemofiliją Aleksejus paveldėjo iš prosenelės – Anglijos karalienės Viktorijos (Nikolajaus II genotipą dabar turi caro šeimos palikuonis Nikolajus

■ Rusijos Federacijos tyrimo komiteto duomenimis, paskutinis Rusijos imperatorius Nikolajus II ir jo šeima buvo nužudyta Uralo tarybos sprendimu be aukščiausios bolševikų vadovybės sankcijos.

Romanovas, vadovaujantis Romanovų šeimos narių susivienijimui). Genetinė ekspertizė patvirtino, jog berniukas, kurio palaikai iškelti, buvo Danijos ir Anglijos karalių šeimų giminaitis. Palaikų tikrumą įrodymą patvirtino ir Ermitaže rasti sukrūvinti caro marškiniai: 1891 m. imperatorių kelionės metu buvo sužeidęs japonų policininkas. Marškinius Nikolajus II pasiliko prisiminimui.

Pastūmėjo į priekį mokslą

Visų vienuolikos žuvusiųjų palaikus identifikavo autoritetingi Rusijos, JAV, Kanados, Austrijos genetikai. Visos sudėtingos ir brangiai kainuojančios ekspertizės buvo atliktos nemokamai, todėl ekspertus sunku įtarti savanau-diškumu ar noru falsifikuoti faktus.

Kriminalistas V.Solovjovas atkreipia dėmesį, jog tita-niškos pastangos identifikuojant žmogaus asmenybę pagal šitiek metų žemėje išgulėjusius kaulų fragmentus pasitarnauja ne tik istorijos mokslui. Ta pati metodika pritaikyta ir 2008 metais po aviakatastrofos prie Permės. Tada

pirmąsyk pavyko identifiikuoti 88-ių kūnų 1500 fragmen-tų: kiekvienas jų rado prieglobstį savo kape, o tai buvo itin svarbu skausmo palaužtiems giminaičiams.

Taigi prieš dešimtmečius įvykusio nužudymo tyrimas pastūmėjo į priekį mokslą. Tik Cerkvė netiki ekspertizės rezultatais.

Kodėl caro vaikų palaikai nepalaidojami greta tėvų Pet-ropavlovsko tvirtovėje? Tam reikalingas Rusijos Federacijos vyriausybės leidimas. V.Solovjovas pasakoja, jog Šveicarijo-je gyvenantis Romanovų šeimos narių susivienijimo vadovas N.Romanovas yra kreipęsis su tokiu prašymu į Rusijos diplo-matus, tačiau atsakymo iki šiol nesulaukė. Pagal įstatymą jis, kaip giminaitis, turi teisę pasiimti palaikus ir palaidoti juos savo nuožiūra. Tokią pat galimybę turi ir Rusijos Federacijos tardymo komitetas: niekieno nepareikalautus palaikus – net jei jie caro šeimos narių – pagal įstatymą galima laidoti praė-jus pusmečiui po to, kai jais nustojama domėtis.

Nejaugi nieko, išskyrus tardytoją, jie nedomina?

Parengė Dana DOVYDAITYTĖ

Gerbiami mokytojai, direktoriai, darželių auklėtojai, dėstytojai,
„Dialogas“ – Jūsų profesinis laikraštis.
Kviečiame prenumeruoti ir siūlome 3 variantus –
rinkitės Jums patogiausią!

I.

Popierinė laikraščio versija

Užsiprenumeruoti galima:

- Interneto svetainėje www.dialogas.com. Raskite prenumeratos nuorodą, ją paspauskite, užpildykite pateiktą formą ir šią atsiųskite į redakciją.
- Visuose „Lietuvos pašto“ ir „Lietuvos ryto“ skyriuose – tradiciškai.

Prenumeratos kaina:

- » visiems metams – 175,89 Lt,
- » pusei metų (6 mėn.) – 95,94 Lt,
- » 3 mėn. – 47,97 Lt,
- » 1 mėn. – 15,99 Lt.

II.

Elektroninė laikraščio versija

Prenumeruoti galite adresu

<http://www.dialogas.com/pdf-prenumerata/>

Prenumeratos kaina

FIZINIAMS asmenims:	JURIDINIAMS asmenims
(tiems, kam reikalinga sąskaita faktūra):
» visiems metams – 87,95 Lt,	» visiems metams – 115,69 Lt,
» pusei metų – 52,77 Lt,	» pusei metų – 63,74 Lt,
» 3 mėn. – 29,74 Lt,	» 3 mėn. – 32,57 Lt,
» 1 mėn. – 10,00 Lt.	» 1 mėn. – 11,79 Lt.

III.

Tinklapis – dialogas.com

www.dialogas.com – nuomonių ringas

- Švietimo aktualijos
- Straipsnių fragmentai
- Internetinė apklausa
- Nuotraukos, nuorodos, komentarai, archyvai
- Kita naudinga informacija

Jei kiltų klausimų, paskambinkite į redakciją tel. (8 ~ 5) 234 1571 arba parašykite info@dialogas.com – ir gausite visą Jus dominančią informaciją.

Jei nespėjote „Dialogo“ užsiprenumeruoti Lietuvos pašto skyriuose, galite tai padaryti mūsų internetinėje svetainėje www.dialogas.com bet kuriuo metu.

Ačiū, kad prenumeruojate „Dialogą“.

Molėtų gimnazijoje: labdara, paskaitos, saugus internetas

Fondo dovanos

Šiomet jau keturioliką kartą Almos Adamkienės labdaros ir paramos fondas, siekdamas aprūpinti globojamas mokyklas naujausiomis ir vertingiausiomis knygomis, vykdė projektą „Su nauja knyga į Naujus metus“. Vykstant projektui, fondo remiamos mokyklos gavo leidinių beveik už 2 mln. litų. Molėtų gimnazijos bibliotekos knygų fondas pasipildė 78 knygomis: enciklopedijomis, istorine literatūra, grožinėmis lietuvių bei užsienio rašytojų knygomis. Be to, Molėtų gimnazijai – vienai iš 36 globojamų mokyklų – fondas perdavė Seimo, prezidentūros, Vyriausybės, Vilniaus, Marijampolės, Alytaus savivaldybių, pavienių asmenų dovanas – sporto inventorių: krepšinio ir futbolo kamuolių, šokdinių, šaškių lentų, badmintono, stalo teniso rinkinių. „Gavome ir kasmet fondo išleidžiamų kalendorių, kurie iliustruoti fondo globojamų mokyklų mokinių piešiniais“, – praneša „Dialogui“ gimnazijos direktorė **Rimutė Guobienė**. Mokyklos vadovė tikisi, jog „gimnazistai išmoks pilietiškumo pamoką: patirdami dėmesį bei meilę ir patys tuo dalinsis“.

VDU paskaitų ciklas

Molėtų gimnazijos mokiniams paskaitas skaitė Kauno Vytauto Didžiojo (VDU) universiteto lektoriai. Mokiniai turėjo galimybę pasirinkti paskaitų temas iš universiteto siūlomų paskaitų grupių: „Tinkamų studijų pasirinkimas“, „Lietuviškam moksleiviui“, „Versliam moksleiviui“, „Kommunikuojančiam moksleiviui“, „Ekologiškam moksleiviui“, „Besidominčiam moksleiviui“, „Išmaniam moksleiviui“.

V. Juknevičienės nuotr.

■ Gimnazijos direktorė R. Guobienė su mokiniais prie A. Adamkienės fondo dovanotų knygų

Mokiniai jau išklauė 6 paskaitas. Politikos mokslų ir diplomatijos fakulteto Viešosios komunikacijos katedros lektorius K. Jakubsonas skaitė paskaitą „Kaip meluoja medijos? Sensacingo reportažo kūrimo subtilybės“. Fizikos katedros prodekanas docentas S. Mickevičius dalijosi žiniomis apie klimato atšilimą ir žaliąją energiją. Didžiausio mokinių dėmesio sulaukė paskaitos „Stresas ir jo įveikimo bei valdymo būdai“, kurią skaitė Teorinės psichologijos katedros docentas, biomedicinos mokslų daktaras A. Perminas, bei Edukologijos katedros lektorės I. Tandzegolskienės paskaita „Profesijos pasirinkimą lemiantys motyvai“. Apie genetiškai modifikuotus organizmus pasakojo biologijos dėstytojas V. Baublys, apie kelią į lyderystę – prof. dr. G. Gedvilienė. Paskaitas „Kaip pažinti save ir gerai pa-

sirinkti profesiją?“ ir „Kaip pažinti save ir kitus per kūno kalbą“ mokiniai išgirs artimiausiu metu. Apie tai „Dialogui“ pranešė Molėtų gimnazijos direktorės pavaduotoja socialiniam darbui **Valerija Mateikienė**.

Tarptautinė saugesnio interneto diena

IT mokytojos **Zina Tutinienė** ir **Valentina Janušienė** parašė redakcijai apie Molėtų gimnazijoje organizuotą saugesniam internetui skirtą savaitę. Ja jau dešimtą kartą paminėta Tarptautinė saugesnio interneto diena: šių metų tema – „Teisės ir atsakomybė internete“, šūkis – „Junkis pagarbiai ir atsakingai!“

Mokytojos pasakoja: „Informuodami mokinius, jų tėvelius ir mokytojus, stengėmės dar kartą atkreipti dėmesį į elektroninėje erdvėje slypinčius ir vis kintančius

pavojus. I–IV klasių mokiniai kūrė videoklipus, plakatus „Junkis pagarbiai ir atsakingai!“ Darbai buvo demonstruojami per gimnazijos informavimo priemones (TV). Molėtų rajono viešosios bibliotekos informacijos skyriaus vedėja A. Nazarovienė IV klasių mokinius per IT pamokas supažindino su duomenų bazėmis ir duomenų saugumu. II–III klasių mokiniai išklauė paskaitą „Kaip užtikrinti saugesnį vaikų bendradarbiavimą internetu ir mobiliuoju telefonu“ bei diskutavo apie savo asmenines patirtis šioje srityje. Per etikos pamokas mokiniai žiūrėjo ir aptarė filmą „Tinklas“, kuriame keliamos jaunimui aktualios problemos.

Jau antri metai pirmų klasių gimnazistams organizuojame viktoriną. Šių metų viktorinos tema – „Teisės ir atsakomybė internete“. Jos metu mokiniai pasitikrino ir pagilino savo žinias bei pademonstravo darbo kompiuteriu įgūdžius. Džiugu, kad jaunimas neignoruoja lietuviybės, geba greitai ir taisyklingai rinkti tekstą.“

Susitikimas su europarlamentare

Dvi Molėtų gimnazijos klasės dalyvavo netradicinėje politologijos pamokoje – susitikime su Europos Parlamento (EP) nare Radvile Morkūnaite-Mikulėniene. Pamoka prasidėjo nuo žinių patikrinimo, kurio metu mokiniai atsakinėjo į klausimus apie Europos Sąjungą ir EP. Vėliau viešnia pasakojo apie savo darbą, paaiškino EP struktūrą, veiklos formas ir būdus, – informuoja Molėtų gimnazijos direktorės pavaduotoja ugdymui **Vilija Dubauskienė**.

Varžytuvės „Tautosakos malūnas“

„Varžytuvės praėjo sklandžiai ir smagiai. Dalyviai šmaikštavo, „gydė“, „vijo virves“, „batus siuvo“, užduotis kaip riešutus gliudė. Varžytuvių organizatoriai stengėsi sukurti ne konkurencinės nuotaikos, o linksmą, tautos paveldo turtus atspindintį renginį. Ir aplinka, ir užduotys, ir varžytuvių vedimas – viskas į vienį“, – pasakojimą apie Kauno tautinės kultūros centre vykusias respublikines varžytuves „Tautosakos malūnas“ apibendrina centro direktorės pavaduotoja **Osvalda Ivanauskienė**.

Renginio dalyviai pristatė po dvi namie parengtas užduotis: turėjo savo tarmę, patarmę, šokiu atspindėti, nupasakoti ar dainomis „apipinti“ savo gyvenamąją vietovę ar jos žmones ir – antra užduotis – pristatyti amatą. Pradinio ugdymo klasių grupėje I vietą pelnė Kėdainių r. Krakių Mikalojaus Katkaus gimnazijos grupė „Krakiukai“. 5–8 klasių grupėje nepralenkiama buvo

Prienų r. Jiezno gimnazijos grupė „Kuparelis“, su visu didoku „kupu“ į varžytuves atvykusi. „Suprantama, – pasakoja informacijos „Dialogui“ autorė, – be mokytojos Nijolės Kuliešienės pagalbos nei to šimto vais-tažolių pažinsi, nei jų tarmiškų pavadinimų įsiminsi, nei pienių medaus su tikrų tikriausių pienių žiedais viduržiemį paragausi, nei visų liaudiškų vaistų nuo visų „kvarabų“ iš kartu atvykusio „liekariaus“ nesužinosi ir tiek neatsiboginsi, kad visiems ten buvusiems užtektų „priešgripinės“ Jiezno pievų žolių arbatos su skaniuju medumi paragauti. Dar ir šventintos Agotos duonelės riekelę drobiniuose maišeliukuose padovanoti, mat šv. Agotos, duonos globėjos, diena minima vasario 5-ąją...“

Puikiai varžytuvėse pasirodė ir kiti dalyviai: Vilniaus šv. Kristoforo progimnazijos „Pelėdžiukai“ (vad. V. Šlionskienė), Kauno Palemono vidurinės „Palemono taušku-

čiai“ (E. Kazlauskienė ir A. Gasparonienė) ir Šv. Kazimiero vidurinės „Šiaučiukai“ (L. Kubilienė), Kėdainių r. Surviliškio Vinco Svirskio pagrindinės mokyklos etnokultūros klu-

bas „Ainiai“ (S. Šileikienė), Kauno „Vyturio“ katalikiškos vidurinės mokyklos folkloro ansamblis „Lygutė“ (V. Saikienė, R. Morkūnienė, A. Kasperavičius).

DIALOGAS

Vyriausioji redaktorė
Elena Tervidyte
Tel. 234 4328,
mobil. 8 ~ 699 38 150,
tlena@takas.lt

www.dialogas.com

Redaktorė **Lizeta Lozuraitytė**: redaktore@dialogas.com; tel. 234 0482
Apžvalgininkas **Vytautas Strazdas**: apzvalgininkas@dialogas.com; tel. 234 6943
Korektorė **Lina Paragytė**: korektura@dialogas.com
Maketuotojas **Arturas Gusevas**: maketas@dialogas.com
Vyr. buhalterė **Rasa Krilavičiūtė**: buhalterija@dialogas.com
Administratorė **Laurena Remenčiūtė**: info@dialogas.com; tel./faksas 234 1571
Prenumerata: prenumerata@dialogas.com

Savaitraščio indeksas 0017.
Redakcija: Antakalnio g. 31, LT-10312 Vilnius. Faksas 234 1571
Jmonės kodas 221262680. Atsiskaitomoji sąskaita LT72 70440 60001118958
AB SEB bankas. Banko kodas 70440.

Straipsnių autorių mintys gali nesutapti su redakcijos nuomone. Už reklamos, skelbimų ir mokamų straipsnių turinį redakcija neatsako. Rankraščiai neregistruojami ir negrąžinami. Kopijuoti ar platinti savitiraštąje publikuojamą medžiagą be redakcijos sutikimo draudžiama.

Leidžia UAB „Polilogas“.

REMIA SPAUDOS, RADIO IR TELEVIZIJOS FONDAS Media Support Foundation

Išleista ketvirtadieniais.
Laikraštis leidžiamas nuo 1992 m. sausio 10 d. SL 093. 4 sp. l. Tir. 2021 egz.
Spausdino UAB „Lietuvos ryto“ spaustuvė, Gedimino pr. 12a, LT-01103 Vilnius.
ISSN 1392–1916

Lituanica skrenda „Aušroje“

Šie metai Lietuvos Seimo paskelbti Stepono Dariaus ir Stasio Girėno skrydžio per Atlantą metais. Prieš 80 metų legendiniai lakūnai perskrido Atlanto vandenyną. 1933 m. liepos 15 d. pakilę iš Niujorko S.Darius ir S.Girėnas liepos 17-ąją žuvo Pščelniko miške, tuometės Vokietijos Soldino apylinkėse, dabartinėje Lenkijos teritorijoje. Pasaulinės aviacijos istorijoje šis skrydis minimas kaip vienas tiksliausių. Lakūnai iki katastrofos vietos per 37 val. 11 min. nuskrido 6411 km. Pasiektas antras rezultatas pasaulyje pagal skrydžio nuotolį ir ketvirtas pagal ore išbūtą laiką.

Šiam įvykiui įprasminti Kėdainių „Aušros“ sveikatinimo ir sporto pagrindinėje mokykloje startavo ilgalaikis integruotas projektas „Lituanica skrenda“. Projekto iniciatorės mokytojos Ledina Marozienė ir Ligita Klimavičiūtė įtraukė mokyklos bendruomenę į įdomią veiklą. Pirmieji veiklos ėmėsi pradinukai ir jų mokytojos: kūrybinėse dirbtuvėse gimė puikūs darbai. Akį džiugino pirmųjų kūrybinis darbas „Skrendanti Lietuva“ – tai trispalvė, sukurta iš geltonų, žalių ir raudonų mokinių išlankstytų lėktuvėlių. Daug dėmesio sulaukė ir iš antro-

■ Pirmųjų kūrybinis darbas „Skrendanti Lietuva“ – trispalvė, sukurta iš geltonų, žalių ir raudonų mokinių išlankstytų lėktuvėlių.

kų piešinių sukurta *Lituanica*. Informatyvūs mokyklos galerijoje „A“ eksponuojami stendiniai trečiųjų pranešimai apie S.Dariaus ir S.Girėno asmenybes. Brandūs ir įvairūs ketvirtokų sukurti kūrybiniai darbai: laiškai draugui apie narsiuosius lakūnus, rašiniai, netgi eilėraščiai.

Persų patarlė sako: „Dabar daryk mažus darbus; tada pas tave ateis dideli darbai ir paprašys, kad tu juos padarytum.“

Maži pradinių klasių mokinių darbai, atlikti su didele meile, tapo didelių darbų pradžia.

Danguolė TUMĖNIENĖ, Kėdainių „Aušros“ sveikatinimo ir sporto pagrindinės mokyklos pradinių klasių mokytoja metodininkė

Prie lesyklėlių

Anksti ryte mažoji Gabija ir jos broliukas Jorūnas su mama skuba prie darželio kieme kabančių lesyklėlių. Iš namų paukšteliams atnešė duonos, batono trupinėlių. Mama kilsteli berniuką, kuris paberia trupinėlį į lesyklėlę. O Gabija jau tiesia rankas prie kitos lesyklėlės ir laukia, kada mama ją kilstels. Kaip džiugu, kad mama neskuba, išklauso vaikų pasakojimo apie paukštelius. Stebiu pro langą ir džiaugiuosi, kad globoti paukštelius rūpi ir vaikams, ir tėvams.

Kaip tik tądien vienos grupės ugdytiniai ir jų auklėtoja Vilija Tumavičiūtė kalbėjo apie paukštelį globą, kūrė ir vaidino pasaką, aiškinosi, kaip galima padėti mažiesiems draugams žiemą.

Taigi dirbame kartu su tėvais.

Genutė TAMUŠAUSKIENĖ, Mažeikių lopšelio-darželio „Buratinas“ direktoriaus pavaduotoja ugdymui

➤ PROJEKTAI. „Aukštosios kultūros impulsai mokykloms“

Pamokos tema – „Fotografija. Portretas“

Širvintų r. Musninkų Alfonso Petrulio gimnazijos mokiniams pamoką vedė Lietuvos nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatas fotomenininkas **Algimantas Aleksandravičius**. Susitikimo metu fotomenininkas, be kita ko, aptarė pirmąją autorinę moksleivišką A.Mažeikaitės fotografijų parodą, – praneša mokytoja **Valentina Brazaitienė**.

Lietuva alkoholiu (klastingiausiu narkotiku) naikinama taip, kad tapome senstančia ir nykstančia tauta net taikos metu.

Karaliaus Mindaugo blaivybės draugija

Ryčio Milkinto senų knygų paroda

Šiaulių Juliaus Janonio gimnazijos skaitykloje III klasės mokinys Rytis Milkintas surengė parodą „Senas knygas atvertus“, – praneša „Dialogui“ mokyklos muziejaus vadovė **Roberta Saudargytė**.

Vaikinas knygas kolekcionuoja jau penkerius metus. Pirmąsias padovanojo seneliai, keletą knygų – vienuolė Regina Teresiūtė, mokytojai. Paroda skirta Vasario 16-ajai, o jos pagrindinė idėja – skatinti pasididžiavimą tautos praeitimi, istorija. Ekspozicija apima tris istorinius laikotarpius: carinę priespaudą, tarpukarį ir pokarį. Pateikiami 27 eksponatai. Galima išvysti maldaknygių, giesmių knygų, tikybos pradžiamokslių, periodikos. Dauguma leidinių susiję su religine tematika. Lietuvių kalbos mokytoja Marytė Sirutavičienė parodos atidarymo proga papildė gimnazisto kolekciją dar vienu leidiniu – 1948 metų Lietuvių kalbos rašybos žodynu.

Tai jau septintoji R.Milkinto paroda gimnazijoje. Jau eksponuotos drožinių, angelų, antikvarinių daiktų parodos.

Tradicijos, profesija, meilė, tėvynė

„Sveika, burna, nebūk durna: moki loti – būsi soti“, – tokiu linksmu šūkiu prasidėjo Užgavėnių rytas Šiaulių r. Gilvyčių mokykloje. „Gera suvokdami, kad nuo liežuvio miklumo, mūsų išradingumo, „lečynų“ gražumo priklauso kraičio pilnumas, prisiminėm senąsias lietuviškas apeigas, žaidimus, ubagėlių „giesmes“. Trankios polkos garsų vedini išdundėjo jaunieji pavasario nešėjai per kiemus, linkėdami dosniems šeiminiškams laimės, gero derliaus ir gražaus ateinančio pavasario“, – pasakoja pradinių klasių mokytoja **Irena Toleikienė**.

Surengtos mokykloje atvirų durų dienos „Į ateitį su nauja perspektyva“. Ta proga 16 mokinių lankėsi VŠĮ Kuršėnų politechnikos mokykloje, kur sužinojo, kaip iš paprasto automobilio padaromas sportinis, kaip galima pasigaminti elektromobilį, susipažino su stalų servravimu, servetėlių lankstymo, šukuosenų kūrimo menais, apžiūrėjo įvairias dirbtuves. Apie tai „Dialogą“ informavo direktorės pavaduotoja, PIT konsultantė **Irena Slavinskienė**.

Nuotaikingai ir kūrybiškai Gilvyčių mokyklos bendruomenė paminėjo ir Šv. Valentino dieną: surengė kūrybinę akciją, kūrė piešinius, eiles, rinko šauniausią Valentino, parodijavo žinomus Lietuvos atlikėjus, trispalvėmis širdelėmis ir gėlėmis papuošė mokyklos aplinką.

Na, o užbaigė šventinę savaitę iškilingas ir meniškas Lietuvos valstybės atkūrimo dienos paminėjimas, – praneša **Rasa Mazaliauskaitė**.

➤ IN MEMORIAM

2013 m. vasario 6 d. žemišką gyvenimą paliko **Irena ŠINKAUSKAITĖ**, per 35 sąžiningo ir prasmingo darbo metus įspaudusi gilų pėdsaką Lazdijų krašto švietimo raidoje.

Nemirtingumą suteikia tik prasmingas gyvenimas. Išėjusi pro skausmo vartus amžinybėn, ji visą jį nusinešė prie Dievo kojų.

Irena, Tu būsi gyva mūsų atmintyje tol, kol plaks nors viena Tave pažinojusi širdis.

Su pagarba ir liūdesiu –

Lazdijų rajono savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyrius

➤ ŠIAME „DIALOGO“ NUMERYJE MINIMOS 69 UGDYMO ĮSTAIGOS

„Atžalyno“ gimnazija, Kėdainiai
„Aušros“ sveikatinimo ir sporto pagrindinė, Kėdainiai
„Ąžuolyno“ progimnazija, Vilnius
„Gijos“ jaunimo, Vilnius
„Lakštingalos“, Zarasai
„Nemuno“ vidurinė, Kaunas
„Romuvos“ gimnazija, Šiauliai
„Saulėtekio“ progimnazija, Panevėžys
„Šaltinio“ pagrindinė, Tauragė
„Verdenės“ pagrindinė, Panevėžys
„Vyturio“ katalikiška vidurinė, Kaunas
Adolfo Šapokos gimnazija, Utena
Alfonso Lipniūno pagrindinė, Panevėžys
Balbieriškio pagrindinė, Prienų r.
Balio Dvariono dešimtmetė muzikos, Vilnius
Birštono gimnazija, Birštonas
Česlovo Kudabos pagrindinė, Ignalina
Darbėnų gimnazija, Kretingos r.
Gailių pagrindinė, Kelmės r.
Garliavos Jonučių vidurinė, Kauno r.
Gilvyčių, Šiaulių r.
Ilgakiemio mokykla-darželis, Kauno r.
Jaunimo centras, Alytus
Jiezo gimnazija, Prienų r.
Joachimo Lelevelio vidurinė, Vilnius
Jono Totoraičio pagrindinė, Marijampolė
Juliaus Janonio gimnazija, Šiauliai
Juodkrantės Liudviko Rėzos jūrų kadetų, Neringa
Juozo Balčikonio gimnazija, Panevėžys
Karoliniškių muzikos, Vilnius
Krakių Mikalojaus Katkaus gimnazija, Kėdainių r.
Kriaunų pagrindinė, Rokiškio r.
Kriukų pagrindinė, Joniškio r.
Kurčiųjų ir neprisigirdinčiųjų pagrindinė, Panevėžys

Kuršėnų Pavenčių, Šiaulių r.
Licėjus, Klaipėda
Lopšelis-darželis „Buratinas“, Mažeikiai
Lopšelis-darželis „Obelėlė“, Klaipėda
Lopšelis-darželis „Pasaka“, Kaunas
Lopšelis-darželis „Pasaka“, Palanga
Mykolo Karkos pagrindinė, Panevėžys
Molėtų gimnazija, Molėtai
Mushninkų Alfonso Petrulio gimnazija, Širvintų r.
Navinykų pagrindinė, Punsco valsčius (Lenkija)
Nemenčinės Konstanto Parčevskio gimnazija, Vilniaus r.
Nidos vidurinė, Neringa
Paberžės „Verdenės“ vidurinė, Vilniaus r.
Palemono vidurinė, Kaunas
Pranciškonų gimnazija, Kretinga
Prezidento Jono Žemaičio gimnazija, Raseiniai
Pristavonių pagrindinė, Punsco valsčius (Lenkija)
Profesinio rengimo centras, Kėdainiai
Salamiesčio pagrindinė, Kupiškio r.
Specialioji, Panevėžys
Stasio Šalkauskio gimnazija, Šiauliai
Surviliškio Vinco Svirskio pagrindinė, Kėdainių r.
Šolomo Aleichemo vidurinė, Vilnius
Šv. Kazimiero vidurinė, Kaunas
Šv. Kristoforo progimnazija, Vilnius
Švenčionių vidurinė, Švenčionys
Tytuvėnų gimnazija, Kelmės r.
Turgelių vidurinė, Šalčininkų r.
Užpalių gimnazija, Utenos r.
Vidugirų pagrindinė, Punsco valsčius (Lenkija)
Vinco Kudirkos progimnazija, Šiauliai
Vitės pagrindinė, Klaipėda
VŠĮ Kuršėnų politechnikos, Šiaulių r.
Žalgirio gimnazija, Tauragė
Žiežmarių gimnazija, Kaišiadorių r.

Valstybės atkūrimą paminėjo išradingai

Prezidentė Dalia Grybauskaitė pakvietė šalies bendruomenes, moksleivius bei visus aktyvius piliečius Lietuvos 95-ąsias valstybės atkūrimo metines paminėti išradingai.

Ir šalies mokyklos į kvietimą atsiliepė.

• **Kauno r. Garliavos Jonučių vidurinėje** meninę programą šįkart parengė ne mokiniai, o mokytojai. Jie parodė poetinę muzikinę kompoziciją „Sunku mums būtų be vilties“ pagal Aldonos Ruseckaitės (taip pat viešėjusios šventėje) knygą „Šešėlis. J.M.M.“ (režisierės – mokytojos V.Vasiliausienė ir L.Mikelionienė). Šioje knygoje, remiantis dokumentais, atskleista Maironio kaip žmogaus, kaip menininko, kaip dvasininko būties drama: poeto patiriama vienvietė ir nuoskaudos, gilus tikėjimas gyvenimu. Mokytojai, pasipuošę laiko dvasią atspindinčiais drabužiais, stengėsi nuoširdžiai ir įtaigiai perskaityti, suvaidinti ištraukų iš šios knygos, padeklamuoti Maironio eilių, įpinti širdį glostančių dainų. Pakilią šventinę nuotaiką dar labiau įkaitino Kauno ansamblis „Ainiai“: ansamblio vyrai šmaikščiai pristatė senovinius liaudies instrumentus, jais grojo ir dainavo, o paskutinę polkutę atlikti kartu į sceną pakvietė visą būrį mokinių ir mokytojų, apdalinę juos neįprastais senoviniais instrumentais. Po nuotaikingo koncerto mokytojai, paakinti kolegės geografės O.Kluodienės, išvyko į ekskursiją: aplankė Birštono miesto muziejų, unikalią medinę neogotikinę Šv. apaštalo Petro ir Povilo bažnytelę Nemajūnuose ir analogų pasaulyje neturinčią lietuvišką midaus gėrimų gamyklą Stakliškėse...

• **Kretingos r. Darbėnų gimnazijos** bendruomenė linkėjimus Lietuvai perdavė kartu su trispalve, sudėliota iš visų bendruomenės narių spalvotų delniukų. Visus suvienijo džiugiai atliekama daina „Lietuva“.

• **Šiaulių Juliaus Janonio gimnazija** Lietuvos valstybės atkūrimo dienos proga pirmiausia surengė protų mūšį. Prisiminti šios istorinės dienos įvykiai, 20 Nepriklausomybės Akto pasirašiusių signatarų, iš kurių 4 – Mykolas Biržiška, Jonas Vileišis, Alfonsas Petrulis, Steponas Kairys – mokėsi Šiaulių berniukų gimnazijoje (dabar – J.Janonio). Gimnazijos direktorius signatarus pagerbė simbolinio varpo dūžiais. Per mokyklos radiją transliuota gimnazistų parengta Vasario 16-ajai skirta laida. Muziejuje kvietė paroda „Nepriklausomybės Akto signatarai – buvę Šiaulių berniukų gimnazijos auklėtiniai“. Pertraukų metu skambėjo tautiškos dainos apie Lietuvą. Ilgosios pertraukos metu bendruomenė iškilmingai dainavo garsiąją E.Masytės dainą „Laisvė“.

• **Šiaulių „Romuvos“ gimnazijoje** į mokyklą besirenkantys mokiniai bei mokytojai buvo kviečiami pajauti laisvės skonį – pasivaikinti saldainiais. Istorijos mokytojai organizavo pilietinę iniciatyvą „Lingas į Lietuvą“: mokiniai savo kūrybinę išmonę pristatė gimnazijos languose. „Skambiausios dainos, patriotiški jausmai, daug trispalvių akcentų, prasmingų žodžių ir skaudžios tiesos tam, kad jauni žmonės suvoktų, jog langas pirmiausia turi atsiverti kiekvieno lietuvių širdyje – tada mes būsim stiprūs, tada mes būsim vieningi“, – dalijasi romuviečiai.

• **Utenos r. Užpalių gimnazijos** mokinių parlamento prezidentas E.Meškauskis gimnazijos mokinių vardu

atsiliepė į Prezidentės kreipimąsi – užpaliečiai įsijungė į akciją „Vasario 16-ąją švęskime išradingai“. Šventės išvakarėse gimnazijos bendruomenei sveikinimą atsiuntė šalies Prezidentė. Užpalių miestelis pasipuošė šventiniais skelbimais ir sniego skulptūromis – jas kartu statė visi 5–12 klasių mokiniai, gimnazijos mokytojai. Lietuvos vėliavos, Gedimino stulpai, pilis, tautinėmis spalvomis nudažytos sniego skulptūros priminė artėjančią šventę.

• **Klaipėdos lopšelyje-darželyje „Obelėlė“** visą mėnesį su vaikais buvo daug kalbama apie tai, kas yra gimtinė, tėviškė, Tėvynė. Vaikai mokėsi dainų, eilėraščių, lietuvių liaudies žaidimų, piešė trispalvę, prisiminė Lietuvos miestų ir upių pavadinimus, studijavo šalies žemėlapi ir t. t.

• **Šiaulių Stasio Šalkauskio gimnazijos** mokiniai dalyvavo minėjime „Kas yra Tėvynė“. Renginio dalyviams šoko tautinių šokių kolektyvas, pranešimą „Kelias į Nepriklausomybę“ pristatė abiturientė V.Laurinavičiūtė, abiturientas E.Kazlauskis pademonstravo medijų meno darbą tėvynės tema.

• **Tauragės „Šaltinio“ pagrindinėje mokykloje** kalbėta apie Nepriklausomybės Akto signatarus, žiūrėti filmui „Lietuvos kelias“, „Nepriklausomybės aktas. Neįminta mįslė“. „Minčių lietaus“ principu mokiniai Lietuvos žemėlapyje kontūruose rašė, kas, jų supratimu, sutelpta į žodį „Lietuva“. Klasių „minčių žemėlapiai“, sutalpinti į vieną didelį, papuošė mokyklos fojė. Žemėlapio kontūrai buvo apjuosti aštuntokų nuausta marga juosta (projektui vadovavo mokytoja S.Gembutienė). Parodyta literatūrinė kompozicija „Gyvuok per amžius, Lietuva“ (mokytoja V.Maslauskienė).

• **Šiaulių Vinco Kudirkos progimnazijos** mokiniai šiemet Vasario 16-osios proga padovanavo šiauliečiams atviruką. Dailės pamokose (mokytoja A.Koryznė) mokiniai kūrė eskizus. Geriausiai pavyko aštuntokei I.Braknytei – jos piešinys, papuoštas mokyklos ženklu, ir „tapo“ atviruku. Įrašė poeto A.Dabulskio posmą, pasipuošę lietuviškomis trispalvėmis, kudirkiečiai dalyvavo vėliavos pakėlimo šventėje ir sveikino šiauliečius. Kitų mokinių darbai eksponuojami „Spindulio“ bibliotekoje.

• **Vilniaus r. Nemenčinės Konstanto Parčevskio gimnazijos** bendruomenė Valstybės atkūrimo dieną paminėjo pilietiškumo akcija „Kas man yra Tėvynė?“ Mokiniai

specialiame stende rašė savo mintis apie tėvynę, apie tai, kuo ji svarbi kiekvienam iš mūsų.

• Daugiakalbiame Šalčininkų rajone nelengva išsaugoti bei puoselėti lietuvių, tačiau **Turgelių vidurinė mokykla** jau 20 metų jaunose vaikų širdelėse sėkmingai ugdo lietuvišką dvasią, nepamiršdama tradicijų. Šių metų Vasario 16-osios proga mokykla nusprendė parodyti krikščinyčių papročius. Taigi minėjime (mokytojos J.Lazdauskienė, R.Midverienė ir D.Juškevičienė) meistriškai įpinant lietuvių liaudies dainas bei šokius buvo pavaizduotas jaunos poros perėjimas iš nerūpestingo mergelės ir bernelio gyvenimo į atsakingą šeimos, vaikelio gimimas ir krikščionijos, kūdikėlio užaugimas ir tapimas Lietuvos dalimi.

• **Birštono gimnazijos** mokiniai ir mokytojai Vasario 16-ajai įrengė Laisvės sodą mokyklos II aukšto fojė. Čia šventės minėjimo dieną vyko netradicinės pamokos „Birštoniečiai – Lietuvai“. Gimnazistai paruošė meninę kompoziciją. Pradinių klasių mokiniai ne tik dalyvavo netradicinėje pamokoje, bet ir rinko tautosaką, patarles ir priežodžius apie Lietuvą, juos dailia rašė ir paruošė stendus šventei.

• **Kelmės r. Tytuvėnų gimnazijoje** pirmiausia sugiedotas himnas, o po to, tarsi iš močiutės skrynios, pabiro žodžiai, dainos, šokiai, scenos vaizdeliai, mokinių nuotraukų, kuriose užfiksuota jų gimtinė, pristatymas, muzika. Visus programos numerius sujungė Motinos ir jos vaikų pokalbiai. Senoji mama savo mažiesiems atsakė į klausimus, kur prasideda valstybė, kur kiekvieno jų pradžia...

• **Vilniaus r. Paberžės „Verdenės“ vidurinės mokyklos** bendruomenė šventę pradėjo pamaldomis Paberžės Švč. Jėzaus Širdies bažnyčioje. Nuoširdžiai paprašė Dievo palaimos savo šaliai ir mokyklai, padėkoję už laisvės metus, visi sugrįžo į mokyklą, kur juos pasitiko Krašto apsaugos savanoriai. Jie salvėmis pagerbė Lietuvos valstybę, jos nepriklausomybę ir mokyklą...

■ **Paberžės „Verdenės“ mokykla: po meninės Vasario 16-osios minėjimo dalies daug smalsuolių sulaukė savanorių surengta ginklų paroda.**

• **Rokiškio r. Kriaunų pagrindinės mokyklos** bendruomenė Valstybės atkūrimo metinėms skyrė visos savaitės renginius. Mokykloje veikiančio Vaiko dienos centro vaikai surengė sportines varžybas: krepšinio, tinklinio, teniso. Atšvęstos Užgavėnės: lauke ant ugnies kepti blynai, sudeginta Morė... Penktadienį nuo pat ryto mokykloje edukacines programas vedė Rokiškio kraštotyros muziejaus darbuotojai: mokiniai mokėsi pasidaryti papuošalus iš žalvario, iš medžio – tarškynes, mažieji dalyvavo susitikime su lėlėmis. Po meninės programos 12 mokyklos mokinių davė priesaiką ir tapo jaunaisiais šauliais.

• **Zarasų „Lakštingalos“ mokyklos** ikimokyklinukai šiemet Valstybės atkūrimą paminėjo ypatingu dėmesiu liaudies tradicijoms: mokėsi liaudies žaidimų, dainelių, darė vėliavas ir pilis, dalyvavo viktorinose... Surengta vaikų darbų parodėlė „Lietuvos pilyse“.